

การประเมินประสิทธิผลการอบรมหลักสูตร
ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners)

โดย
นางสาววรารัตน์ ดวงสา

กลุ่มพัฒนาความร่วมมือและศักยภาพภาคีเครือข่ายอนามัยสิ่งแวดล้อม
สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ เป็นการประเมินผลโครงการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA) ให้มีความรู้ ความเข้าใจใน ๙ ประเด็นงาน และประเมินประสิทธิผลของการจัดอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) และเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารกรมอนามัย ผลักดันให้เกิดการพัฒนาเชิงนโยบาย และขับเคลื่อนการทำงานตามกระบวนการ EHA ตลอดจนควบคุม กำกับ ดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ผ่านการอบรม จำนวน ๑,๕๑๗ คน และได้ทำการประเมินผลผู้ผ่านการอบรมจำนวน ๖๕๘ คน ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้ ผู้เข้าอบรม ร้อยละ ๗๗.๐๕ เป็นเพศหญิง และเพศชาย ร้อยละ ๒๒.๙๕ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี ร้อยละ ๓๖.๐๒ ระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๔๗.๗๗ หน่วยงานที่ร่วมการอบรมส่วนใหญ่เป็นเทศบาล ร้อยละ ๕๑.๙๗ และมีอายุราชการ ๑๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๔๐.๗๓ โดยผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ก่อนการอบรมส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗๘ และมีการทำแบบทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม (post test) ผ่านเกณฑ์การอบรมอยู่ในช่วงคะแนน ๑๓ - ๑๕ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๖๐ ช่วงคะแนน ๑๖ คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๘ และช่วงคะแนนน้อยกว่า ๑๒ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๒ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบอยู่ที่ ๑๕.๐๘ คะแนน และมีค่า S.D. เท่ากับ ๒.๓๕ และจากการอบรมฯ พบว่า ภายหลังการฝึกอบรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนาระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมัครเข้ารับการตรวจประเมิน จำนวน ๕๓๖ แห่ง โดยประเด็นที่มีการสมัครเข้ารับการประเมินมากที่สุด ๓ ประเด็น คือ ประเด็น EHA ๔๐๐๑ การจัดการมูลฝอยทั่วไป ร้อยละ ๑๘.๕๔ ประเด็น EHA ๙๐๐๓ การออกใบอนุญาต ร้อยละ ๑๔.๑๓ และประเด็น EHA ๙๐๐๒ การออกหนังสือรับรองการแจ้ง ร้อยละ ๑๓.๘๓ ตามลำดับ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้ เรื่อง การประเมินประสิทธิผลการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก นายสมชาย ตู่แก้ว ผู้อำนวยการสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย และนางปริยานุช บุรณะภักดี หัวหน้ากลุ่มพัฒนาความร่วมมือและศักยภาพภาคีเครือข่ายอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ตลอดจนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ นางวิมลศิริ วิเศษสมบัติ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ และให้คำแนะนำปรึกษารวมถึงขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาความร่วมมือและศักยภาพภาคีเครือข่ายอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ร่วมจัดการอบรมหลักสูตรดังกล่าว รวมไปถึงขอขอบพระคุณผู้เข้าร่วมอบรมและผู้บังคับบัญชาของผู้เข้าอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) ทุกท่านที่ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เจ้าหน้าที่สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยฉบับนี้ที่ทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอขอบคุณทุกท่านที่แต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขออภัยเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

วรารัตน์ ดวงสา

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ

บทคัดย่อ

สารบัญ

สารบัญตาราง

บทที่ ๑ บทนำ

- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ๑
- วัตถุประสงค์ ๒
- ขอบเขตของการประเมิน ๒
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ ๓
- นิยามศัพท์ ๓

บทที่ ๒ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- แนวคิดของการประเมินผลโครงการ ๖
- แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการฝึกอบรม ๖
- ระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) ๑๒
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ ๑๖
- กรอบแนวคิด (conceptual framework) ๑๙

บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการวิจัย

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ๒๐
- เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ๒๐
- ขั้นตอนการดำเนินงาน (Flow Chart) ๒๒
- การวิเคราะห์และประเมินผล ๒๓

บทที่ ๔ ผลการศึกษา

- ผลการประเมินการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการ ๒๔
อนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners)
- การติดตามและประเมินผลภายหลังการฝึกอบรม ๓๐

บทที่ ๕ สรุปผลและข้อเสนอแนะ

- สรุปผลการวิจัย ๓๖
- อภิปรายผลการศึกษา ๓๙
- ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ๔๐

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก รายละเอียดหลักสูตรผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการ อนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners)
- ภาคผนวก ก แบบติดตามผลภายหลังการฝึกอบรม

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงรายละเอียดข้อมูลทั่วไป	๒๔
ตารางที่ ๒ แบบสอบถามหลังการอบรม (แบบประเมินความพึงพอใจ)	๒๖
ตารางที่ ๓ แบบทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม (post test)	๒๗
ตารางที่ ๔ หัวข้อที่ต้องการฝึกอบรม	๒๘
ตารางที่ ๕ วิธีการพัฒนา/ฝึกอบรมที่เหมาะสม	๓๐
ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลการติดตามผลภายหลังการฝึกอบรมสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรม	๓๑
ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลแบบติดตามผลภายหลังการฝึกอบรม สำหรับผู้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม	๓๒
ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลการสมัครเข้ารับการประเมิน EHA ปีงบประมาณ ๒๕๖๕	๓๓
ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลประเด็นอปท. สนใจสมัครเข้ารับการประเมินฯ (อปท.ที่ยังไม่เคยสมัคร)	๓๔
ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลความต้องการการสนับสนุนการดำเนินงาน EHA จากกรมอนามัย	๓๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental Health Accreditation: EHA) เป็นกลไกและเครื่องกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการพัฒนากระบวนการอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบทั้งองค์กร โดยใช้กรอบแนวคิดมาจากการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) เพื่อให้การดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพและยั่งยืน ลดความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างหลักประกันให้แก่ประชาชนที่จะได้รับการคุ้มครองด้านการบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ และช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติ ที่ควบคุมดูแลเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อคุ้มครองประชาชนด้านสุขภาพ โดยครอบคลุมการดำเนินกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขของประชาชน ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ชุมชน ตลอดจนกิจการขนาดเล็กและขนาดใหญ่

การเพิ่มศักยภาพบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development : HRD) เพื่อให้บุคลากรมีความรู้และความเชี่ยวชาญในงานนั้นๆ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งการพัฒนาบุคลากรจะประกอบไปด้วย การสรรหา พัฒนา และรักษาบุคลากร วิธีรู้จักกันคือ การฝึกอบรมเพื่อให้บุคลากรมีความสอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่ การฝึกอบรมผู้อบรมต้องเข้ารับการอบรมใน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านจิตใจ ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยรูปแบบที่ใช้ในการจัดฝึกอบรมแบ่งรูปแบบการสอนการฝึกอบรมเป็น ๔ รูปแบบ ดังนี้ (๑) การฝึกอบรมในห้องเรียน (Classroom training methods) เป็นวิธีการสอนการอบรมที่ใช้ตำราเรียน การบรรยาย การสาธิต (๒) การเรียนรู้จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Interactive videodisc) (๓) การเรียนรู้จากเครื่องมือจำลองสถานการณ์จริง (Face plate simulators) และ (๔) การเรียนรู้ด้วยเครื่องมือหรือบุคคลโดยตรง (Hand-on training) ซึ่งเป็นการฝึกงานทุกรูปแบบโดยผู้เรียนจะเรียนรู้จากการใช้เครื่องมือหรือการเรียนรู้จากบุคลากรภายใต้คำแนะนำของผู้ฝึก (Trainer) หรือผู้นิเทศ (Supervisor) การอบรมที่จัดขึ้นจะมีประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรม จำเป็นต้องมีการประเมินผลการฝึกอบรม การประเมินผลการฝึกอบรมเป็นกระบวนการหนึ่งในการฝึกอบรมที่ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้รับผิดชอบการฝึกอบรมได้นำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ กรมอนามัยได้ทำบันทึกความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยมีกรอบแนวทางการร่วมมือเรื่องการพัฒนาสนับสนุนการพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพ

และอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้มีการผลักดันเชิงนโยบายให้งาน EHA เข้าสู่ระบบการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง สนับสนุนวิชาการให้กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของ อปท. เป็นที่ปรึกษาและตรวจประเมินเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นระบบทั้งองค์กร และมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมมุ่งสู่ชุมชนน่าอยู่ เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยกรมอนามัยได้จัดโครงการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) ระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๐ และระหว่างวันที่ ๒๖ – ๒๗ มกราคม ๒๕๖๕ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการประเมินประสิทธิผลการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้ปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA) ให้มีความรู้ ความเข้าใจใน ๙ ประเด็นงาน และประเมินประสิทธิผลของการจัดอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) เพื่อให้ได้ข้อเสนอสำหรับผู้บริหารกรมอนามัย ผลักดันให้เกิดการพัฒนาเชิงนโยบาย และขับเคลื่อนการทำงานตามกระบวนการ EHA ตลอดจนควบคุม กำกับ ดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อประเมินประสิทธิผลการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners)
๒. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners)
๓. เพื่อติดตามและประเมินผลของผู้ผ่านการอบรม ต่อการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. ขอบเขตของการประเมิน

๓.๑ รูปแบบการประเมิน

การประเมินประสิทธิผลการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP MODEL ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)
๒. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

๔. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

๓.๒ ระยะเวลาการประเมิน

๑๐ มกราคม – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

๓.๓ กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners)

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการประเมินประสิทธิผลการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้รับผิดชอบการฝึกอบรมได้นำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕. นิยามศัพท์

๑. **โครงการอบรม** หมายถึง โครงการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) หลักสูตร ๔ วัน ระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๐ และระหว่างวันที่ ๒๖ – ๒๗ มกราคม ๒๕๖๕

๒. **รูปแบบการประเมินผลแบบ CIPP MODEL** หมายถึง การประเมินวัตถุประสงค์และรายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการและกิจกรรม มีลักษณะเป็นแบบประเมินความก้าวหน้าเพื่อชี้จุดเด่นจุดด้อยของการดำเนินงาน ทั้งในระยะก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และเมื่อเสร็จสิ้นโครงการโดยการประเมิน มี ๔ ด้าน ดังนี้

๒.๑ การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน ในการกำหนดวัตถุประสงค์ ได้แก่ การประเมินหลักการและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องโครงการฝึกอบรม

๒.๒ การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ ได้แก่ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรการฝึกอบรม ข้อมูลพื้นฐานของผู้สมัครเข้ารับการอบรม การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร

๒.๓ การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการและเป็นการตรวจสอบกิจกรรม เวลา ทรัพยากรที่ใช้ การมีส่วนร่วมของผู้เข้าอบรม ได้แก่ การประเมินผลของการฝึกอบรม (post test) ความคิดเห็นและความพึงพอใจที่มีต่อโครงการฝึกอบรม ระบบ

ออนไลน์ในการอบรม (Video conference) ระยะเวลาในฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินโครงการฝึกอบรม

๒.๔ การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์โครงการ ที่จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจ ได้แก่ การติดตามและประเมินผลผู้ที่ผ่านการอบรมในระยะเวลา ๖ เดือนหลังจากอบรม การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) และการขับเคลื่อนการรวมประเมินรับรอง EHA

๓. คุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental Health Accreditation: EHA) หมายถึง กลไกและเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) เครื่องกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการพัฒนาระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบทั้งองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพและยั่งยืน ลดความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างหลักประกันให้แก่ประชาชนที่จะได้รับการคุ้มครองด้านการบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ และช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น ประกอบด้วย ๙ ประเด็นหลัก (๒๐ ประเด็นย่อย)

บทที่ ๒

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินประสิทธิผลการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) ได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร ข้อมูล และบททวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

๑. แนวคิดของการประเมินผลโครงการ
๒. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการฝึกอบรม
๓. ระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA)
๔. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

แนวคิดของการประเมินผลโครงการ

การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อสรุปผลว่าโครงการนั้น ๆ ได้บรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย และมีประสิทธิภาพเพียงใด (ประชุม รอดประเสริฐ, ๒๕๓๙)

การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสถานการณ์ในการปรับปรุงโครงการ และสถานการณ์ในการตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ของโครงการ (สมหวัง, พิริยานุวัฒน์, ๒๕๔๔)

การประเมินโครงการ หมายถึง การพิสูจน์ว่าโครงการได้ผลผลิต (Product) และผลลัพธ์ (Outcome) ตามที่คาดหวังหรือไม่ มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคเรื่องอะไรบ้าง ดังนั้นการประเมินโครงการคือการใช้วิธีการของการวิจัยที่จะวัดประสิทธิภาพของโครงการหรือแผนปฏิบัติการ (มณีนภา ชุตินุตร, ม.ป.ป.)

จากความหมายดังกล่าวแล้วอาจสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณาংশให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย

รูปแบบของการประเมินโครงการ

๑. แนวคิดและโมเดลซีบีในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Srufflebeam's CIPP Model)

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๑ สตัฟเฟิลบีมและคณะได้เขียนหนังสือทางการประเมินออกมาหนึ่งเล่มชื่อ “Educational Evaluation and decision Making” หนังสือเล่มนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการศึกษานานาชาติเพราะได้ให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดและประเมินผลการศึกษาได้อย่างน่าสนใจและทันสมัยด้วย นอกจากนั้นสตัฟเฟิลบีมก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่าท่านผู้นี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมินจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน เรียกว่า CIPP Model

รูปแบบการประเมินแบบซีป (CIPP Model) เป็นการประเมินภาพรวมของโครงการตั้งแต่บริบท ปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิต (Context, Input, Process and product) โดยจะใช้วิธีการสร้างเกณฑ์ และประสิทธิภาพของโครงการทั้งภาพรวมหรือรายปัจจัยเป็นสำคัญ ซึ่งพออธิบายได้ดังนี้

๑. **การประเมินด้านบริบท หรือประเมินเนื้อความ (context Evaluation)** เป็นการศึกษา ปัจจัยพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายของโครงการ ได้แก่ บริบทของสภาพแวดล้อม นโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหา แหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนแนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ เป็นต้น
๒. **การประเมินปัจจัยป้อน (Input Evaluation)** เพื่อค้นหาประสิทธิภาพขององค์ประกอบ ที่นำมาเป็นปัจจัยป้อน ซึ่งในด้านการท่องเที่ยวอาจจะจำแนกเป็นบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ศักยภาพการบริหารงาน ซึ่งแต่ละปัจจัยก็ยังมีจำแนกย่อยออกไปอีก เช่น บุคคล อาจพิจารณาเป็นเพศ อายุ มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความพึงพอใจ ความคาดหวัง ทักษะ ศักยภาพ ความสามารถ ประสบการณ์ ความรู้ คุณวุฒิทางการศึกษา ถิ่นที่อยู่และลักษณะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น
๓. **การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)** เป็นการศึกษาต่อจากการประเมิน บริบทและปัจจัยป้อนว่า กระบวนการเป็นไปตามแผนที่วางไว้ เป็นการศึกษาค้นหา ข้อบกพร่อง จุดอ่อน หรือจุดแข็งของกระบวนการบริหารจัดการโครงการที่จะนำโครงการ บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด
๔. **การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)** เป็นการตรวจสอบประสิทธิผลของโครงการ โดยเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ที่ได้แล้วนำเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไป ตัดสินเกณฑ์มาตรฐานนั้นอาจจะกำหนดขึ้นเองหรืออาศัยเกณฑ์ที่บุคคลหรือหน่วยงานอื่น กำหนด

๒. แนวความคิดและแบบจำลองของ R.W. Tyler

R.W. Tyler เป็นนักประเมินรุ่นแรก ๆ ในปี ค.ศ. ๑๙๓๐ และเป็นผู้ที่เริ่มต้นบุกเบิกแนวความคิดเห็น เกี่ยวกับการประเมินโครงการ เขามีความเห็นที่ “การประเมินคือการเปรียบเทียบพฤติกรรมเฉพาะอย่าง (performance) กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้” โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนรัดกุม และจำเพาะเจาะจงแล้ว จะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง จากคำจำกัดความของการ ประเมินดังกล่าวแล้วนี้จะเห็นได้ว่า มีแนวความคิดเห็นว่า โครงการจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ดูได้จากผลผลิตของ โครงการว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่แรกหรือไม่เท่านั้น แนวความคิดในลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่า “แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model or Objective) เรียกว่า Tyler’s Goal Attainment Model

ซึ่งต่อมาปี ๑๙๕๐ ได้มีรูปแบบมาใช้เป็นกระบวนการตัดสินใจการบรรลุวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ทำการประเมิน (R.W. Tyler.๑๙๕๐) เรียกว่า “Triple Ps Model” ดังนี้

P – Philosophy & Purpose - ปรัชญา/จุดมุ่งหมาย

P – Process - กระบวนการ

P – Product - ผลผลิต

ในการประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษาได้โดยการประเมินความสัมพันธ์ของทั้ง ๓ ว่า ปรัชญา/จุดมุ่งหมายของโครงการมีความสัมพันธ์กับกระบวนการและผลผลิตหรือไม่ ถ้าประเมินเป็นส่วน ๆ ก็จะประเมินในด้านประสิทธิภาพของปรัชญา/จุดมุ่งหมายและกระบวนการประเมินประสิทธิภาพของผลผลิตว่าตรงกับปรัชญา/จุดมุ่งหมายหรือไม่ มีประสิทธิภาพเพียงใด เป็นต้น

๓. แนวความคิดของ Stake ในการประเมิน

แนวความคิดของ Robert E. Stake นั้น คำนึงถึงความต้องการสารสนเทศที่แตกต่างกันของบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับโครงการในการประเมินโครงการ ผู้เกี่ยวข้องคนหนึ่งอาจต้องการทราบเกี่ยวกับความแน่นอนและสอดคล้องในการวัด เพื่อการประเมินนั้น ๆ ในขณะที่ผู้เกี่ยวข้องคนอื่นอาจต้องการทราบทิศทางการดำเนินงานของโครงการหรือผู้ใช้ผลผลิตของโครงการอาจมีความต้องการอีกรูปหนึ่ง สำหรับนักวิจัยอาจต้องการสารสนเทศที่แตกต่างไปจากผู้เกี่ยวข้อง อื่น ๆ เพราะการประเมินนั้นเพื่อที่จะรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของโครงการอย่างละเอียดลึกซึ้งเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

ดังนั้นการประเมินโครงการจึงต้องมีการบรรยายเกี่ยวกับโครงการอย่างละเอียดเพื่อให้ครอบคลุมถึงสารสนเทศที่จะต้องสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้น จึงเสนอรูปแบบของการประเมินโครงการอย่างมีระบบ โดยการบรรยายและตัดสินใจคุณค่าเกี่ยวกับโครงการตามหลักการของโครงการนั้น ๆ

Robert E. Stake ได้ตั้งชื่อแบบจำลองในการประเมินผลของเขาว่า แบบจำลองการสนับสนุน (Countenance Model) ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

๑. เป้าหมายหรือความคาดหวัง (Goals or Intents) เป้าหมายที่ครอบคลุมนโยบายทั้งหมดสำหรับการประเมินการศึกษาไม่ควรจะสนใจเป้าหมายเฉพาะในแง่พฤติกรรมของผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย ความคาดหวังนี้ประกอบด้วย ๓ ส่วน

๑.๑ สิ่งนำ (Antecedence) เป็นสภาพที่มีอยู่ก่อนซึ่งอาจจะเกี่ยวพันกับผลของการเรียนการสอน

๑.๒ ปฏิบัติการ (Transactions) เป็นผลสำเร็จของการจัดกระทำงานเป็นองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอน

๑.๓ ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นผลของโปรแกรมทางการศึกษา

๒. สิ่งที่เป็นจริงหรือสังเกตได้ (Observations) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสภาพความเป็นจริง มีส่วนประกอบ ๓ ส่วนเช่นกัน คือ สิ่งนำ ปฏิบัติการ และผลลัพธ์ ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็นจริง มิได้เป็นตัวชี้บ่งว่าข้อมูลที่เราได้มีความเที่ยงหรือความตรง แต่เป็นเพียงสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า สิ่งที่ตั้งใจไว้ได้เกิดขึ้นจริงเท่านั้น ในภาคการตัดสินใจคุณค่าเป็นส่วนที่จะตัดสินว่า โครงการประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด นักประเมินต้องพยายามศึกษาดูว่า มาตรฐานอะไรบ้างที่เหมาะสมในการที่จะนำมาเปรียบเทียบเพื่อช่วยในการตัดสินใจโดยทั่ว ๆ ไป เกณฑ์ที่ใช้มี ๒ ชนิด คือ

๒.๑ เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) เป็นเกณฑ์ที่เราตั้งไว้ อาจจะเกิดขึ้นก่อน โดยมีความเป็นอิสระจากพฤติกรรมของกลุ่ม

๒.๒ เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) เป็นเกณฑ์ที่ได้มาจากพฤติกรรมของกลุ่ม

ข้อดีสำหรับรูปแบบของการประเมินของ Robert E. Stake คือ เสนอวิธีการประเมินเป็นระบบ เพื่อจัดเตรียมข้อมูลเชิงบรรยาย และตัดสินคุณค่า มีมาตรฐานในการประเมินปรากฏชัดเจน แต่มีข้อจำกัดคือ เซลล์บางเซลล์ของเมตริกมีความคาบเกี่ยวกัน และความแตกต่างระหว่างเซลล์ไม่ชัดเจน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งภายในโครงการได้

ดังนั้นในการประเมินผลโครงการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) ครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ใช้รูปแบบของประเมินของสตฟเฟิลบีม CIPP Model

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการฝึกอบรม

การพัฒนาบุคลากร เป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เนื่องจากความเจริญขององค์ความรู้ต่างๆ ตลอดจนเทคนิคในการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ คนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง อาจกลายเป็นคนที่หย่อนความสามารถไปในอีกสมัยหนึ่งก็ได้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเหมาะสมกับตำแหน่งที่อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้และหน้าที่ความรับผิดชอบจะเปลี่ยนแปลงไป

การพัฒนาบุคลากร (Development of Personnel) หมายถึง กระบวนการที่มุ่งเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ความรู้ความสามารถ ทักษะและทัศนคติของบุคลากรให้เป็นไปทางที่ดีขึ้น เพื่อบุคลากรได้รับการพัฒนาแล้วนั้นปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สมพงษ์ เกษมสิน (๒๕๑๓) ได้กล่าวถึงความจุดประสงค์ของการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรได้ ๒ ข้อ ได้แก่

๑. ความมุ่งหมายขององค์กร (institutional objectives) เป็นความมุ่งหมายที่เน้นหนักในแง่ส่วนร่วม ได้แก่
 - เพื่อสร้างความสนใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

- เพื่อเสนอแนะวิธีปฏิบัติงานที่ดีที่สุด
- เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้ได้ผลสูงสุด
- เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน
- เพื่อจัดวางมาตรฐานในการดำเนินงาน
- เพื่อพัฒนาฝีมือในการทำงานของบุคคล
- เพื่อพัฒนาการบริหารโดยเฉพาะการบริหารด้านบุคคลให้มีความพอใจ
- ฝึกฝนคนเพื่อความก้าวหน้าของงานและการขยายขององค์กร
- สนองบริการอันมีประสิทธิภาพแก่สาธารณะ/ผู้มาติดต่อ

๒. ความมุ่งหมายส่วนบุคคล (employee objectives) หมายถึง ความมุ่งหมายของข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ในองค์กรหรือหน่วยงาน ได้แก่

- เพื่อความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้นตำแหน่ง
- เพื่อพัฒนาท่าที บุคลิกภาพในการทำงาน
- เพื่อพัฒนาฝีมือในการทำงานโดยการทดลองปฏิบัติ
- เพื่อฝึกฝนการใช้พินิจจยในการตัดสินใจ
- เพื่อเรียนรู้งานและลดการเสี่ยงอันตรายในการทำงาน
- เพื่อปรับปรุงสภาพการทำงานให้ดีขึ้น
- เพื่อส่งเสริมและสร้างขวัญในการทำงาน
- เพื่อเข้าในนโยบายและความมุ่งหมายขององค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่ให้ดีขึ้น
- เพื่อให้มีความพอใจในการปฏิบัติงาน

การพัฒนาศักยภาพ นับเป็นกระบวนการที่มีความจำเป็นมากในการบริหารงานบุคลากรและเป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำต่อเนื่องกันไปตลอดเวลาที่องค์กรดำเนินอยู่ ซึ่งมีวิธีการพัฒนาบุคลากรที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละหน่วย มีหลักการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

๑. ควรตอบสนองความต้องการขององค์กร
๒. ควรมีการวางแผนในการพัฒนาบุคลากร
๓. ควรตอบสนองความต้องการของบุคลากร
๔. ควรตอบสนองความต้องการของชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่

การพัฒนาศักยภาพ สามารถแบ่งการดำเนินงานได้ ๔ ขั้นตอน มีกระบวนการพัฒนาบุคลากร และขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ จำเป็นต้องดำเนินการจะขาดเสียมิได้ และในการพัฒนาบุคลากรนั้นจะต้องดำเนินการตามกระบวนการอย่างสอดคล้องต่อเนื่อง และสัมพันธ์กันอย่างครบวงจร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคคล หรือหาปัญหาที่จะต้องพัฒนาบุคลากร การสำรวจความต้องการบุคลากรนั้น ธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์ (๒๕๓๙) ได้เสนอแนะว่า องค์กรพึงกระทำเป็นระยะเพื่อทราบระดับ

ความต้องการว่าสูงพอนำไปทำโปรแกรมขึ้นหรือไม่ ที่น่าสนใจคือบุคลากร ได้ร่วมในการพัฒนาบุคลากรอยู่ด้วย ซึ่งแนวโน้มจะเกิดความพึงพอใจในสูงและมีระดับขวัญสูงในการปฏิบัติงานตามมา

๒. การวางแผน ในการพัฒนาบุคลากรมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรอยู่หลายประการ เช่น จะจัดโปรแกรมอะไร ด้วยวิธีการอย่างไร เรื่องอะไรควรอยู่ในการวางแผนระยะยาว อะไรเป็นสิ่งที่ต้องรับทำ สิ่งที่จะก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนมีอะไรบ้าง ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นจะมีวิธีการขจัดปัญหานั้นอย่างไร ตลอดจนการวางแผนในด้านการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการบริหาร การพัฒนาบุคลากรการกำหนดตัวบุคลากรที่จะรับผิดชอบ การวางแผนในการพัฒนาบุคคลนั้นโดยทั่วไปจะดำเนินการดังนี้

๒.๑ การกำหนดขอบข่ายการพัฒนากำลังคน โดยกำหนดว่าจะพัฒนากำลังคนโดยวิธีการใดบ้าง เพื่อที่จะแก้ปัญหาของหน่วยงานโดยกำหนดเป็นเงินหรือโครงการ เช่น การฝึกอบรม การส่งบุคคลไปศึกษา ฝึกอบรมดูงาน การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน การพัฒนาด้วยตนเอง การพัฒนาทีมงานหรือพัฒนาองค์การ

๒.๒ การวางแผนดำเนินการพัฒนาบุคคล ในแต่ละวิธีหรือในแต่ละเรื่อง กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายขั้นตอนในการดำเนินงาน และแผนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนว่าจะดำเนินการเมื่อไร

๒.๓ กำหนดผู้รับผิดชอบว่ามีผู้ใดรับผิดชอบงานใด อย่างไร

๒.๔ กำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายว่า ในการพัฒนาบุคลากรในแต่ละเรื่องหรือแต่ละโครงการจะใช้งบประมาณจากหมวดไหน จำนวนเท่าไร

๒.๕ กำหนดระบบ วิธีการติดตาม และประเมินผลในการพัฒนาบุคคลว่าจะติดตามผลและประเมินผลอย่างไร

๒.๖ จัดทำโครงการและเสนอผลมีอำนาจเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการ

๓. การดำเนินการพัฒนาบุคคล เป็นการดำเนินการพัฒนาบุคคลตามที่ได้วางแผนไว้ตามระยะเวลา หรือปฏิทินการปฏิบัติงานที่กำหนด

๔. การติดตามและประเมินผล การติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคคลวิธีต่าง ๆ ตามแผนที่กำหนดไว้ว่าได้ดำเนินการไปตามแผนงาน วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้แค่ไหน การติดตามและประเมินผลงานนั้น อาจดำเนินการได้เป็นสามระยะ คือ

๔.๑ การติดตามและประเมินผล ในระหว่างดำเนินการพัฒนาบุคลากร

๔.๒ ประเมินผล หลังจากการเสร็จสิ้นการพัฒนาบุคลากร หรือหลักจากสิ้นสุดโครงการ

๔.๓ การติดตาม และประเมินผล ภายหลังจากที่บุคคลนั้นเสร็จสิ้นจากการกลับไปปฏิบัติงานในระยะหนึ่ง เพื่อจะได้ทราบว่าผู้นั้นได้นำผลการพัฒนาบุคลากรไปใช้ประโยชน์แก่เขาอย่างไรบ้าง

กล่าวโดยสรุป กระบวนการในการพัฒนาบุคลากรนั้นเป็นไปในลักษณะของกระบวนการบริหารงานบุคคล หรือการบริหารงานด้านต่าง ๆ ทั่วไป แต่ได้มีบางขั้นตอนที่แยกออกมาให้เด่นชัดขึ้น เพื่อจะดำเนินการได้ดียิ่งขึ้น

รูปแบบที่ใช้ในการจัดฝึกอบรมได้มีนักวิชาการแบ่งไว้หลายแบบแตกต่างกันตามแนวความคิด เช่น รูปแบบที่ยึดปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นหลัก เน้นความสำคัญที่ผู้เข้ารับการอบรม รูปแบบที่ยึดกระบวนการเป็นหลักให้ความสำคัญของกระบวนการฝึกอบรม และรูปแบบที่ยึดผลผลิตเป็นหลัก เป็นต้น มีนักการศึกษาที่แสดงแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการฝึกอบรมที่เป็นวิชาการเรียนรู้ไว้ คือ จอนสันและโฟย์ (Kerry A. Johnson and Lin J. Foa) จอนสันได้แบ่งรูปแบบการสอนการฝึกอบรมเป็น ๔ รูปแบบ ดังนี้

๑. การฝึกอบรมในห้องเรียน (Classroom training methods) เป็นวิธีการสอนการอบรมที่ใช้ตำราเรียน การบรรยาย การสาธิต เป็นต้น
๒. การเรียนรู้จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Interactive videodisc) โดยใช้แผ่นวิดีโอเล่นกับเครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้เข้าอบรมหรือผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับโปรแกรมในแผ่นวิดีโอด้วยการตอบคำถามเลือก หรือเสนอปัญหาที่กำหนดไว้ในโปรแกรม
๓. การเรียนรู้จากเครื่องมือจำลองสถานการณ์จริง (Face plate simulators) เป็นการให้เรียนรู้ด้วยการสร้างมือที่จำลองสภาพและสถานการณ์จริงโดยให้ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึก เช่น การฝึกบินของนักบินฝึกหัด
๔. การเรียนรู้ด้วยเครื่องมือหรือบุคคลโดยตรง (Hand-on training) ซึ่งหมายถึงการฝึกงานทุกรูปแบบโดยผู้เรียนจะเรียนรู้จากการใช้เครื่องมือหรือการเรียนรู้จากบุคลากรภายใต้คำแนะนำของผู้ฝึก (Trainer) หรือผู้นิเทศ (Supervisor)

การรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA)

สืบเนื่องจากการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๘ มีมติเห็นชอบให้นำ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) มาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือผลักดันให้การพัฒนากระบวนการ มีประสิทธิภาพและยั่งยืน มุ่งเน้นประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของภาครัฐ มีประสิทธิภาพ/คุ้มค่า ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ปรับปรุงภารกิจ/โครงสร้างให้เหมาะสมอำนวยความสะดวกตอบสนองความต้องการของประชาชน มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ ตอบสนองพระราช บัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓/๑ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ กรมอนามัย จึงได้นำกรอบแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ มา "พัฒนาระบบการดำเนินงานการรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental Health Accreditation : EHA)" เพื่อเป็นกลไกและเครื่องกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบทั้งองค์กร ทำให้องค์กรเกิดการเรียนรู้ มีการประเมินและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณภาพและยั่งยืน อันจะนำไปสู่การลดความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และสร้าง

หลักประกันให้แก่ประชาชนที่จะได้รับการคุ้มครองด้านการบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ เป็นการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่ควบคุมดูแลเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อคุ้มครองประชาชนด้านสุขภาพ โดยในปี ๒๕๕๕ กรมอนามัยได้ลงนามบันทึกความร่วมมือระหว่างกรมอนามัย กรมควบคุมมลพิษ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อร่วมส่งเสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และในปี ๒๕๕๗ ได้เริ่มกระบวนการประเมินรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental Health Accreditation: EHA) โดยครอบคลุมการดำเนินงานกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขของประชาชน ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ชุมชน ตลอดจนกิจการขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยมีประเด็นงานอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ให้การรับรอง

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Accreditation: EHA) คือ การรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีประเด็นงานอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ให้การรับรอง ประกอบด้วย ๙ ประเด็นหลัก (๒๐ ประเด็นย่อย) ดังนี้

๑. การจัดการสุขาภิบาลอาหาร

EHA : ๑๐๐๑ การจัดการสุขาภิบาลอาหารในสถานที่จำหน่ายและสะสมอาหาร

EHA : ๑๐๐๒ การจัดการสุขาภิบาลอาหารในตลาด

EHA : ๑๐๐๓ การจัดการสุขาภิบาลอาหารในการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

๒. การจัดการคุณภาพน้ำบริโภค

EHA : ๒๐๐๑ การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดย อปท.)

EHA : ๒๐๐๒ การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดยหน่วยงานอื่น)

EHA : ๒๐๐๓ การจัดการคุณภาพน้ำดื่มหยอดเหรียญ / น้ำดื่มบรรจุขวด

๓. การจัดการสิ่งปฏิกูล

EHA : ๓๐๐๑ การจัดการส้วมสาธารณะ

EHA : ๓๐๐๒ การจัดการสิ่งปฏิกูล

๔. การจัดการมูลฝอย

EHA : ๔๐๐๑ การจัดการมูลฝอยทั่วไป

EHA : ๔๐๐๒ การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

EHA : ๔๐๐๓ การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

๕. การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ

EHA : ๕๐๐๐ การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ

๖. การจัดการเหตุรำคาญ

EHA : ๖๐๐๐ การจัดการเหตุรำคาญ

๗. การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

EHA : ๗๐๐๐ การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๘. การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

EHA : ๘๐๐๐ การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

๙. การบังคับใช้กฎหมาย

EHA : ๙๐๐๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

EHA : ๙๐๐๒ การออกหนังสือรับรองการแจ้ง

EHA : ๙๐๐๓ การออกใบอนุญาต

EHA : ๙๐๐๔ การออกคำสั่งทางปกครอง

EHA : ๙๐๐๕ การเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดี

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA)

๑. หน่วยงานกรมอนามัยส่วนกลาง มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

๑.๑ พัฒนาหลักสูตรพัฒนาศักยภาพสำหรับ ผู้ตรวจประเมิน ผู้ให้คำปรึกษา และผู้ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๒ ปรับปรุง SOP การดำเนินงานรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (๙ ประเด็นงาน)

๑.๓ พัฒนา และจัดทำเอกสารคู่มือแนวทางการขับเคลื่อนงานรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม

๑.๔ พัฒนาระบบการติดตาม ประเมินผลการรับรอง EHA

๑.๕ จัดทำระบบฐานข้อมูลของ EHA ในภาพรวมของกรมอนามัย

๑.๖ ทำการร่วมประชุมประเมิน เยี่ยมเสริมพลัง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของการขับเคลื่อนงาน EHA ของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๗ จัดทำสรุปบทเรียน EHA

๒. ศูนย์อนามัย มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

๒.๑ พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ สำหรับการเป็นผู้ตรวจประเมิน ผู้ให้คำปรึกษา และผู้ปฏิบัติงานสำหรับ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

๒.๒ สนับสนุนเอกสารคู่มือแนวทางการขับเคลื่อนงานรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม

๒.๓ จัดทำระบบฐานข้อมูลของ EHA ในภาพรวมของศูนย์อนามัย และคืนข้อมูลให้กับพื้นที่เพื่อการพัฒนา

๒.๔ ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ร่วมประเมินรับรองการพัฒนา EHA ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๕ ทำการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่พัฒนา EHA ในระดับเกียรติบัตร

๒.๖ ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการทำงานของ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

๓. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

- ๓.๑ พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ สำหรับการเป็นผู้ตรวจประเมิน และผู้ปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๓.๒ สนับสนุนเอกสารคู่มือแนวทางการขับเคลื่อนงานรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม
- ๓.๓ จัดทำระบบฐานข้อมูลของ EHA ในภาพรวมของจังหวัด และคืนข้อมูลให้กับพื้นที่เพื่อการพัฒนาให้คำปรึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๓.๔ ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการทำงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๓.๕ ทำการตรวจประเมินรับรองการพัฒนา EHA ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับพื้นฐาน
- ๓.๖ จัดประชุมเสริมสร้างคุณค่างาน มอบเกียรติบัตร และจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของการขับเคลื่อนงาน EHA ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบ

๔. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

- ๔.๑ ผลักดันให้เกิดการพัฒนาเชิงนโยบาย แผนการดำเนินงาน เป้าหมาย และวิธีการดำเนินงานได้อย่างชัดเจนเพื่อการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สุขกับประชาชนในท้องถิ่น
- ๔.๒ สมัคร และเลือกประเด็นงาน EHA (๙ ประเด็น) ตามที่กำหนด
- ๔.๓ พัฒนา และดำเนินงานตามกระบวนการของ EHA ตามมาตรฐานของกรมอนามัย
- ๔.๔ ทำการประเมินตนเอง (Self-assessment) ตามประเด็น (ตามที่สมัคร)
- ๔.๕ เป็นผู้ตรวจสอบ (Inspectors) และควบคุมดูแล เกี่ยวกับ สถานประกอบกิจการ/ บริการอนามัยสิ่งแวดล้อมตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ และพระราชบัญญัติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหลักวิชาการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

เงื่อนไขการรับรอง EHA

การรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการดำเนินงาน “ผ่าน” ครบคลุม เงื่อนไข ดังนี้

เงื่อนไขที่ ๑ การบริหารจัดการ การดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์ประกอบที่ ๑ – ๕) กำหนดค่าคะแนนรวมทุกองค์ประกอบ (คะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้าน) “ผ่าน” ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป โดยใช้ผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สถ. – อปท.) (Local Performance Assessment: LPA) ตามผลการประเมินในปีก่อนหน้าเป็นหลัก

เงื่อนไขที่ ๒ การจัดการกระบวนการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ขอรับการรับรอง และผลลัพธ์การดำเนินงาน (องค์ประกอบที่ ๖ – ๗) ตามแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA) “ผ่าน” เกณฑ์กระบวนการตามเงื่อนไขที่กำหนดในคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Standard Operating Procedure : SOP) และได้ผลลัพธ์การดำเนินงานตามมาตรฐานกระบวนการที่กำหนด ดังนี้

คะแนน LPA (คะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้าน) ร้อยละ 60-79	คะแนน EHA ต่ำกว่าร้อยละ 60	ไม่ผ่านเกณฑ์
คะแนน LPA (คะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้าน) ร้อยละ 60-79	คะแนน EHA ร้อยละ 60 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์พื้นฐาน
คะแนน LPA (คะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้าน) ร้อยละ 80 ขึ้นไป	คะแนน EHA ร้อยละ 60-79	ผ่านเกณฑ์พื้นฐาน
คะแนน LPA (คะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้าน) ร้อยละ 80 ขึ้นไป	คะแนน EHA ร้อยละ 80 ขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์เกียรติบัตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรม และการใช้แบบจำลองในการประเมินและติดตามผลโครงการที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาไว้เป็นจำนวนมากโดยมีวัตถุประสงค์ รูปแบบการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษากการประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรมในครั้งนี้

ศันสนีย์ อุดมอาจ (๒๕๕๔) ได้ทำการศึกษากการประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตทองม้วน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการประเมินของเคิร์ก แพททริก (Kirk Patrik) ทำการประเมินใน ๔ ด้าน ได้แก่ ความพึงพอใจต่อการอบรมความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าอบรม การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ และผลลัพธ์ที่เกิดกับชุมชน ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมผู้เข้าอบรมพึงพอใจการอบรมในระดับมาก - มากที่สุด สิ่งประเมินที่ผู้เข้าอบรมพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดและปริมาณวัสดุในการฝึกอบรมมีความเพียงพอ ด้านความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าอบรม พบว่า ค่าคะแนนหลังการอบรมเฉลี่ยมีค่ามากกว่าคะแนนก่อนการอบรมเฉลี่ย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ด้านการนำความรู้จากการอบรมไปใช้ พบว่า ผู้เข้าอบรมไม่ถึงร้อยละ ๕๐ ที่นำความรู้จากการอบรมไปใช้ และด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับชุมชนได้ทำการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มผู้เข้าอบรม พบว่า องค์ความรู้ที่ได้จากการอบรมการผลิตทองม้วนจะใช้เป็นอาหารเอกลักษณ์ในการเปิดตลาดร้อยปีของอำเภอโดยจะผลิตเพื่อจำหน่ายในชุมชนและเป็นของฝากแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

พัชนี สมพงษ์ (๒๕๕๕) ทำการศึกษากการประเมินโครงการศึกษาอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๒) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยประยุกต์ใช้การประเมินรูปแบบชิป (CIPP model) ประเมินใน ๔ ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลการวิจัย พบว่า ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของการจัดอบรมสอดคล้องกับนโยบายสาธารณสุข ความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและปัญหาและสภาพสังคม ปัจจุบันอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้า คุณลักษณะของอาจารย์พิเศษ คุณลักษณะของแพทย์พี่เลี้ยงประจำแหล่งฝึก คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ระยะเวลา วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ศึกษาอบรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านกระบวนการ การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม และการประสานงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านผลผลิต ความรู้ที่ได้รับหลังการฝึกอบรมเสร็จสิ้น และการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

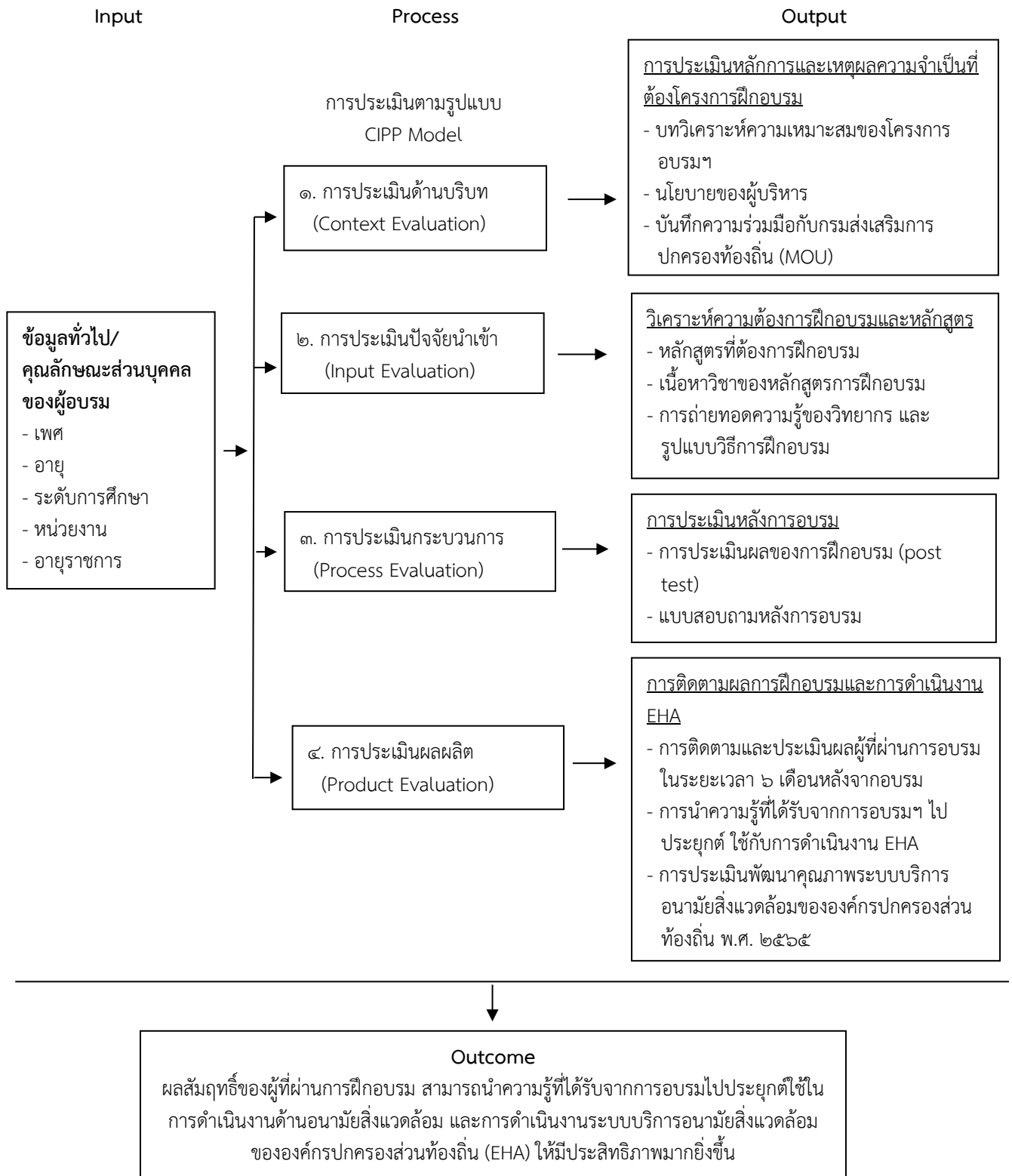
นิวัฒน์ ตุ่นบุตรเสลา (๒๕๕๖) ทำการศึกษาการประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ตรวจประเมินการจัด การพลังงานภายในองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินระบบการจัดฝึกอบรมอันครอบคลุมถึงบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตตามรูปแบบซีปปี้ (CIPP Model) และประเมินปฏิกิริยาและการเรียนรู้ตาม รูปแบบของเคิร์กแพททริก ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นด้านบริบท ความพึงพอใจด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ประเด็นด้านวิทยากรมีความรู้ในหัวข้อที่สอนมีค่าเฉลี่ยความพึง พพอใจสูงสุดและความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ฝึกอบรมทั้งหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุด การประเมิน ด้านปฏิกิริยา พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมนี้มีความจำเป็นและได้ความรู้เพิ่ม ด้านปัจจัยนำเข้าเกี่ยวกับหลักสูตร/เนื้อหาวิชาและคู่มือประกอบการฝึกอบรมมีความเหมาะสม ส่วนจอร์บภาพและ ขนาดตัวอักษรมีขนาดเล็กเกินไป การนำเสนอยังไม่น่าสนใจ ด้านกระบวนการเกี่ยวกับวิทยากรเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์สามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้ดี วิธีการฝึกอบรมมีความเหมาะสมระยะเวลาในการฝึกอบรมน้อยเกินไป ไม่เหมาะสมกับหลักสูตร ในส่วนด้านผลผลิต ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ วิธีการตรวจประเมินและจะนำ ความรู้ที่ได้รับไปทำหน้าที่ตรวจประเมินได้ รวมถึงจะนำความรู้ไปถ่ายทอดต่อไป การประเมินด้านการเรียนรู้ พบว่า ภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เพิ่มสูงขึ้นก่อนเข้ารับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และการประเมินผลผลิตของโครงการฝึกอบรมพบว่า ยังไม่มีการติดตามผลหลังการ ฝึกอบรมเสร็จสิ้นลง

ปวีร์ อัคราธิมากร (๒๕๕๘) ทำการศึกษาวิจัยการประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดย ชุมชนของสำนักงานเขตบางเขนในกรุงเทพมหานคร โดยประยุกต์ใช้แบบจำลองซีปปี้ (CIPP Model) เพื่อประเมิน การบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนของสำนักงานเขตบางเขนในกรุงเทพมหานครทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ผลการศึกษา พบว่า ด้านบริบท (context) สามารถลดขยะมูล ฝอยที่มีในชุมชนของเขตบางเขนได้เป็นจำนวนมาก ทำให้เขตบางเขนสะอาด ถูกสุขอนามัย สวยงาม น่าอยู่ขึ้น กว่าเดิม ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า บุคคลกรที่ได้เข้าอบรมสามารถนำองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการ ขยะมูลฝอยโดยชุมชนไปประยุกต์ใช้กับประชาชนในพื้นที่เขตบางเขนได้เป็นอย่างดี ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า กระบวนการจัดทำโครงการในครั้งนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการคิด และตัดสินใจใน การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนร่วมกัน รับฟังสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน ตั้งเป้าใน การจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างชัดเจน ด้านผลลัพธ์ (Output) ทั้ง ๔ ด้าน ผลรวมของการประเมินทุกด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

โดยสรุป จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการ พบว่า มีการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินโครงการที่แตกต่างกันออกไป การประเมินประสิทธิผลการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) ในครั้งนี้ ได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP MODEL ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)
๒. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)
๔. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

กรอบแนวคิด (conceptual framework)

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

การประเมินประสิทธิผลการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล (Evaluation Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการสำรวจความคิดเห็น ทดสอบความรู้ เพื่อประเมินผล และศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการฯ โดยมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล
๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน (Flow Chart)
๔. การวิเคราะห์และประเมินผล

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) เป็นบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๖๕๘ คน โดยจำแนก ๒ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners)

กลุ่มที่ ๒ ผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners)

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ผลการประเมินการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) และการติดตามและประเมินผลภายหลังการฝึกอบรม ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ผลการประเมินการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสอบถามผู้ที่ฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในประเด็นความต้องการในการพัฒนา/ฝึกอบรมของบุคลากรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในประเด็น

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

- เพศ อายุ
- วุฒิการศึกษา

- ประเภทหน่วยงาน (องค์การบริหารส่วนตำบล / เทศบาล / องค์การบริหารส่วนจังหวัด / หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข)
- อายุราชการ

๒. ความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม

- ด้านเนื้อหา/หลักสูตร
- ด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร
- ด้านระบบ Video conference / ระยะเวลา
- ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการอบรม

๓. แบบทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม (Post test) แบบปรนัย ๔ ตัวเลือก จำนวน ๒๐ ข้อ แบ่งเป็น ๓ ช่วงคะแนน ได้แก่ น้อยกว่า ๑๒ คะแนน ๑๓ – ๑๕ คะแนน และ ๑๖ คะแนน ขึ้นไป

๔. ความต้องการพัฒนา/ฝึกอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- หัวข้อที่ต้องการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น ๒ สมรรถนะ คือ สมรรถนะด้านวิชาการ (อนามัยสิ่งแวดล้อม) และสมรรถนะด้านกฎหมาย
- วิธีการพัฒนา/ฝึกอบรมที่เหมาะสม
- ช่วงระยะเวลาที่ต้องการฝึกอบรม

ส่วนที่ ๒ การติดตามและประเมินผลภายหลังการฝึกอบรม ในประเด็น

๑. การติดตามผลภายหลังการฝึกอบรมสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรม
๒. การติดตามและประเมินผลภายหลังการฝึกอบรมสำหรับผู้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม
๓. การนำไปใช้ประโยชน์ขององค์กร
 - ข้อมูลการสมัครเข้ารับการประเมินพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) ปีงบประมาณ ๒๕๖๕
 - ประเด็นงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนใจสมัครประเมินพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA)
 - ความต้องการสนับสนุนการดำเนินในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) และอนามัยสิ่งแวดล้อม
๔. สรุปผลการประเมินพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕

๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน (Flow Chart)

๔. การวิเคราะห์และประเมินผล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP MODEL ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)
๒. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)
๔. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

ตามรายละเอียดรูปแบบของการประเมิน โดย ผู้เข้ารับการอบรม และผู้บริหารของผู้เข้ารับการอบรมในส่วนของ การติดตามผล โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผล

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินประสิทธิผลการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) โดยประยุกต์ใช้ตามรูปแบบการประเมินของแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) โดยได้รวบรวมข้อมูลผู้บริหารและผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากนั้นทำการตรวจสอบครบถ้วนของข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๑. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)
๒. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)
๔. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

๑. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)

ในส่วนที่ ๑ กระบวนการระหว่างการศึกษาอบรม หลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) รูปแบบออนไลน์ ระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๐ และระหว่างวันที่ ๒๖ – ๒๗ มกราคม ๒๕๖๕ (รวม ๔ วัน) โดยแบ่งข้อมูลเป็น ๔ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าอบรม

ผู้เข้าอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) มีจำนวนทั้งหมด ๑,๕๑๗ คน แต่มีผู้ที่ผ่านการอบรมและเป็นบุคลากรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๖๕๘ คน ผู้เข้าอบรม ร้อยละ ๗๗.๐๕ เป็นเพศหญิง และเพศชาย ร้อยละ ๒๒.๙๕ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๑ – ๔๐ ปี ร้อยละ ๓๖.๐๒ ระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๔๗.๗๗ หน่วยงานที่ร่วมตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ เป็นเทศบาล ร้อยละ ๕๑.๙๗ และอายุราชการส่วนใหญ่อยู่ที่ ๑๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๔๐.๗๓ ดังตารางที่ ๑ ตารางแสดงรายละเอียดข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ ๑ แสดงรายละเอียดข้อมูลทั่วไป (N = ๖๕๘)

หัวข้อ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๕๑	๒๒.๙๕
หญิง	๕๐๗	๗๗.๐๕
อายุ		
๒๑ – ๓๐ ปี	๒๑๐	๓๑.๙๑

หัวข้อ	จำนวน	ร้อยละ
๓๑ - ๔๐ ปี	๒๓๗	๓๖.๐๒
๔๑ - ๕๐ ปี	๑๖๙	๒๕.๖๘
๕๐ ปี ขึ้นไป	๔๒	๖.๓๙

วุฒิการศึกษาสูงสุด

อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	๑๓	๑.๙๘
ปริญญาตรี	๔๙๒	๗๔.๗๗
ปริญญาโท	๑๔๗	๒๒.๓๔
ปริญญาเอก	๖	๐.๙๑

หน่วยงาน

องค์การบริหารส่วนตำบล	๒๔๒	๓๖.๗๘
เทศบาล	๓๔๒	๕๑.๙๗
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	๑๓	๑.๙๘
หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข	๕๘	๘.๘๑
อื่นๆ	๓	๐.๔๖

อายุราชการ

น้อยกว่า ๑ ปี	๗๒	๑๐.๙๔
๑ - ๓ ปี	๒๑๓	๓๒.๓๗
๔ - ๖ ปี	๗๐	๑๐.๖๔
๗ - ๙ ปี	๓๕	๕.๓๒
๑๐ ปีขึ้นไป	๒๖๘	๔๐.๗๓

๒. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

การประเมินการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners)

ส่วนที่ ๒.๑ ความต้องการพัฒนา / ฝึกอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อสำรวจความต้องการในการพัฒนา/ฝึกอบรมของบุคลากรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของกรมอนามัยให้ตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานบุคคลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๑.๑ หัวข้อที่ต้องการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น ๒ สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะด้านวิชาการ (อนามัยสิ่งแวดล้อม) และสมรรถนะด้านกฎหมาย พบว่า สมรรถนะด้านวิชาการ (อนามัยสิ่งแวดล้อม) หัวข้อวิชาการที่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้มีการจัดอบรม คือ การจัดการมูลฝอยทั่วไป จำนวน ๔๑๗ คน

คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๗ การจัดการมูลฝอยและของเสียอันตราย จำนวน ๔๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๒๒ และการวางแผนการจัดการมูลฝอยทั่วไป จำนวน ๔๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๐๑ ตามลำดับ และสมรรถนะด้านกฎหมาย หัวข้อวิชาการที่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้มีการจัดอบรม คือ หลักสูตรออนไลน์ กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขเบื้องต้นสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๔๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๕๐ หลักสูตรออนไลน์ การพัฒนาขีดความสามารถด้านกฎหมายและอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับเจ้าพนักงานตาม พรบ. การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๔๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๙ และหลักสูตรออนไลน์ การยกเว้นข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพรบ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๔๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๙ ดังตารางที่ ๒ หัวข้อที่ต้องการฝึกอบรม

ตารางที่ ๒ หัวข้อที่ต้องการฝึกอบรม (N = ๖๕๘)

หัวข้อ	ความต้องการในการฝึกอบรม (คน(ร้อยละ))		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. สมรรถนะด้านวิชาการ (อนามัยสิ่งแวดล้อม)			
การสุขาภิบาลอาหารและความปลอดภัยอาหาร	๓๙๐ (๕๙.๒๗)	๒๒๗ (๓๔.๕๐)	๔๑ (๖.๒๓)
การสุขาภิบาลน้ำดื่ม-น้ำใช้	๓๔๔ (๕๒.๒๘)	๒๕๗ (๓๙.๐๖)	๕๗ (๘.๖๖)
การจัดการมูลฝอยและของเสียอันตราย	๔๑๖ (๖๓.๒๒)	๒๐๕ (๓๑.๑๖)	๓๗ (๕.๖๒)
หลักการและเทคนิคการจัดการน้ำเสีย	๓๔๐ (๕๑.๖๗)	๒๓๘ (๓๖.๑๗)	๘๐ (๑๒.๑๖)
การประยุกต์ใช้การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA) สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓๓๔ (๕๐.๗๖)	๒๔๙ (๓๗.๘๔)	๗๕ (๑๑.๔๐)
พื้นฐานการจัดการเหตุรำคาญ	๓๙๗ (๖๐.๓๓)	๒๑๗ (๓๒.๙๘)	๔๔ (๖.๖๙)
การจัดการเหตุรำคาญ กรณีกลิ่นรบกวน	๓๘๔ (๕๘.๓๖)	๒๒๐ (๓๓.๔๓)	๕๔ (๘.๒๑)
การจัดการเหตุรำคาญ กรณีเสียงดังรบกวน	๓๕๐ (๕๓.๑๙)	๒๔๘ (๓๗.๖๙)	๖๐ (๙.๑๒)
การจัดการเหตุรำคาญ กรณีฝุ่นละออง	๓๕๑ (๕๓.๓๔)	๒๓๙ (๓๖.๓๒)	๖๘ (๑๐.๓๓)
หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบกลิ่นรบกวน	๓๔๖ (๕๒.๖๖)	๒๓๗ (๓๖.๑๗)	๗๕ (๑๑.๑๖)

หัวข้อ	ความต้องการในการฝึกอบรม (คน(ร้อยละ))		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	(๕๒.๕๘)	(๓๖.๐๒)	(๑๑.๔๐)
การใกล้เคียงข้อพิพาทกรณีเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข	๓๙๘	๒๐๗	๕๓
	(๖๐.๔๙)	(๓๑.๔๖)	(๘.๐๕)
การวางแผนการจัดการมูลฝอยทั่วไป	๔๐๘	๒๐๔	๔๖
	(๖๒.๐๑)	(๓๑.๐๐)	(๖.๙๙)
การจัดการมูลฝอยทั่วไป	๔๑๗	๑๙๘	๔๓
	(๖๓.๓๗)	(๓๐.๐๙)	(๖.๕๔)
การจัดการคุณภาพน้ำประปาสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๘๘	๒๘๒	๘๘
	(๔๓.๗๗)	(๔๒.๘๖)	(๑๓.๓๗)
การสุขาภิบาลอาหารสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (Basic of Food Sanitation Inspector)	๓๖๙	๒๓๔	๕๕
	(๕๖.๐๘)	(๓๕.๕๖)	(๘.๓๖)
ผู้ตรวจสอบสุขาภิบาลอาหาร (Food Sanitation Inspector)	๓๗๑	๒๑๔	๗๓
	(๕๖.๓๘)	(๓๒.๕๒)	(๑๑.๑๐)

2. สมรรถนะด้านกฎหมาย

หลักสูตรเจ้าพนักงานสาธารณสุขตาม พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕	๔๒๓	๑๙๓	๔๒
	(๖๔.๒๙)	(๒๙.๓๓)	(๖.๓๘)
หลักสูตรออนไลน์ กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขเบื้องต้นสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๓๑	๑๘๒	๔๕
	(๖๕.๕๐)	(๒๗.๖๖)	(๖.๘๔)
หลักสูตรออนไลน์ การยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตาม พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๔๑๕	๑๙๔	๔๙
	(๖๓.๐๗)	(๒๙.๗๕)	(๗.๔๕)
หลักสูตรออนไลน์ การพัฒนาขีดความสามารถด้านกฎหมายและอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับเจ้าพนักงานตาม พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕	๔๒๓	๑๙๐	๔๕
	(๖๔.๒๙)	(๒๘.๘๗)	(๖.๘๔)

ตารางที่ ๓ วิธีการพัฒนา/ฝึกอบรมที่เหมาะสม (N = ๖๕๘)

หัวข้อ	ความต้องการในการฝึกอบรม (คน(ร้อยละ))			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
E-Learning	๒๒๕	๑๔๙	๑๓๓	๑๕๑
	(๓๔.๑๙)	(๒๒.๖๔)	(๒๐.๒๑)	(๒๒.๙๖)
การฝึกอบรมแบบบรรยาย	๑๒๐	๒๓๙	๒๓๑	๖๘

หัวข้อ	ความต้องการในการฝึกอบรม (คน(ร้อยละ))			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
	(๑๘.๒๔)	(๓๖.๓๒)	(๓๕.๑๑)	(๑๐.๓๓)
การฝึกอบรมแบบปฏิบัติ	๑๔๑	๒๔๓	๑๘๕	๘๙
	(๒๑.๔๓)	(๓๖.๙๓)	(๒๘.๑๒)	(๑๓.๕๒)
การฝึกอบรมแบบบรรยาย และปฏิบัติ	๓๓๔	๑๔๙	๗๕	๑๑๐
	(๕๐.๗๖)	(๒๒.๖๔)	(๑๑.๔๐)	(๑๕.๒๐)

๒.๒.๒ วิธีการพัฒนา/ฝึกอบรมที่เหมาะสม จากตารางที่ ๓ แสดงถึงวิธีการพัฒนา/ฝึกอบรมที่เหมาะสม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเรียงลำดับวิธีการพัฒนาที่ต้องการมากที่สุด (ลำดับ ๑ หมายถึง ต้องการมากที่สุด ลำดับ ๔ หมายถึง ต้องการน้อย) พบว่า วิธีการพัฒนา/ฝึกอบรมที่เหมาะสมที่ต้องการมากที่สุด คือ การฝึกอบรมแบบบรรยาย และปฏิบัติ จำนวน ๓๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๗๖ รองลงมา คือ E-Learning จำนวน ๒๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑๙ และการฝึกอบรมแบบปฏิบัติ จำนวน ๑๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๓ ตามลำดับ

๒.๒.๓ ช่วงระยะเวลาที่ต้องการอบรม พบว่า ช่วงเดือนที่ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมมากที่สุด คือ เดือนมีนาคม ๑๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๗๙ รองลงมา คือ เดือนพฤษภาคม ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๗ และเดือนมิถุนายน ๑๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๑ ตามลำดับ

๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

ส่วนที่ ๓.๑ แบบทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม (post test)

แบบทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม (post test) แบบปรนัย ๔ ตัวเลือก จำนวน ๒๐ ข้อ (คะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน) พบว่า คะแนนที่ผู้เข้ารับการอบรมผ่านมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบอยู่ที่ ๑๕.๐๘ คะแนน และมีค่า S.D. เท่ากับ ๒.๓๕ และมีผลคะแนนผ่านร้อยละ ๖๐ (๑๓ คะแนนขึ้นไป) จำนวน ๖๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๗๘ และมีผู้ไม่ผ่านแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม (น้อยกว่า ๑๓ คะแนน) จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๒ ดังตารางที่ ๕ แบบทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม (post test)

ตารางที่ ๕ แบบทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม (post test) (N = ๖๕๘)

ช่วงคะแนน	จำนวน (คน(ร้อยละ))	ค่าเฉลี่ย	S.D.
น้อยกว่า ๑๒ คะแนน	๘ (๑.๒๒)	๑๕.๐๘	๒.๓๕
๑๓ คะแนนขึ้นไป	๖๕๐ (๙๘.๗๘)		

ส่วนที่ ๓.๒ ความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ ได้แก่ ด้านเนื้อหา/หลักสูตร ด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ระบบ Video conference/ระยะเวลา ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้จัดอบรม

๓.๒.๑ ด้านเนื้อหา/หลักสูตร พบว่า ความรู้ ความเข้าใจ ก่อน การอบรมส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗๘ ความรู้ ความเข้าใจ หลัง การอบรม ส่วนใหญ่อยู่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๒๔ ความรู้ ความเข้าใจที่นำเสนอแต่ละหัวข้อ อยู่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๘๘ และประโยชน์ที่ผู้เข้าอบรมได้รับจากการอบรม อยู่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖๕

๓.๒.๒ ด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร พบว่า กระบวนการถ่ายทอดความรู้มีความชัดเจน อยู่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖๔ การสร้างบรรยากาศในการอบรมอยู่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๙๙ ความครบถ้วนของเนื้อหาในการอบรมที่ใช้ในการอบรม อยู่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๑๒ การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมแสดงความคิดเห็น อยู่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๓๙ และการใช้เวลาตามที่กำหนดไว้ อยู่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๘๐

๓.๒.๓ ระบบ Video conference / ระยะเวลา พบว่า ความชัดเจนของระบบ Video conference (เสียง/สัญญาณภาพ) ที่ใช้ในการอบรม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๙๙ และระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๗๑

๓.๒.๔ ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้จัดอบรม พบว่า การบริการ/การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ในการอบรม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๓๖ และความรวดเร็วในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๙๓

โดยภาพรวมของการจัดอบรมครั้งนี้ ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่แสดงความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖๔ ดังตารางที่ ๕ แบบสอบถามหลังการอบรม (แบบประเมินความพึงพอใจ)

ตารางที่ ๕ แบบสอบถามหลังการอบรม (แบบประเมินความพึงพอใจ) (N = ๖๕๘)

หัวข้อ	ประเมินความพึงพอใจ (คน(ร้อยละ))				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านเนื้อหา/หลักสูตร					
ความรู้ ความเข้าใจ ก่อน การอบรม	๙๘ (๑๔.๘๙)	๑๖๖ (๒๕.๒๓)	๒๔๒ (๓๖.๗๘)	๑๓๓ (๒๐.๒๑)	๑๙ (๒.๘๙)
ความรู้ ความเข้าใจ หลัง การอบรม	๑๕๖ (๒๓.๗๑)	๔๔๙ (๖๘.๒๔)	๕๐ (๗.๖๐)	๓ (๐.๔๕)	-
ความรู้ ความเข้าใจที่นำเสนอแต่ละหัวข้อ	๑๗๒ (๒๖.๑๔)	๔๒๗ (๖๔.๘๙)	๕๗ (๘.๖๖)	๒ (๐.๓๑)	-
ประโยชน์ที่ท่านได้รับจากการอบรม	๒๘๒ (๔๒.๘๖)	๓๕๓ (๕๓.๖๕)	๒๑ (๓.๑๙)	๑ (๐.๑๕)	๑ (๐.๑๕)
๒. ด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้					
การถ่ายทอดความรู้มีความชัดเจน	๒๒๒ (๓๓.๗๔)	๓๙๙ (๖๐.๖๔)	๓๖ (๕.๔๗)	๑ (๐.๑๕)	-

หัวข้อ	ประเมินความพึงพอใจ (คน(ร้อยละ))				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การสร้างบรรยากาศในการอบรม	๑๗๘ (๒๗.๐๕)	๓๗๕ (๕๖.๙๙)	๙๘ (๑๔.๘๙)	๕ (๐.๐๗)	-
ความครบถ้วนของเนื้อหาในการอบรม	๒๒๗ (๓๔.๕๐)	๓๘๙ (๕๙.๑๒)	๔๑ (๖.๒๓)	๑ (๐.๑๕)	-
เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมแสดงความคิดเห็น	๒๙๗ (๔๕.๑๔)	๓๒๕ (๔๙.๓๙)	๓๓ (๕.๐๒)	๓ (๐.๔๕)	-
การใช้เวลาตามที่กำหนดไว้	๒๕๒ (๓๘.๓๐)	๓๕๔ (๕๓.๘๐)	๔๗ (๖.๘๓)	๕ (๐.๐๗)	-

๓. ระบบ Video conference / ระยะเวลา

ความชัดเจนของระบบ Video conference (เสียง/สัญญาณภาพ)	๑๖๑ (๒๔.๔๗)	๓๗๕ (๕๖.๙๙)	๑๑๖ (๑๗.๖๓)	๔ (๐.๐๖)	๑ (๐.๑๕)
ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม	๑๘๗ (๒๘.๔๒)	๓๖๐ (๕๔.๗๑)	๙๕ (๑๔.๔๔)	๑๔ (๒.๑๓)	-

๔. ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้จัดอบรม

การบริการ/การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่	๒๓๕ (๓๕.๗๑)	๓๘๔ (๕๘.๓๖)	๓๗ (๕.๖๒)	๒ (๐.๓๑)	-
ความรวดเร็วในการให้บริการของเจ้าหน้าที่	๒๕๓ (๓๘.๔๕)	๓๖๘ (๕๕.๙๓)	๓๕ (๕.๓๑)	๒ (๐.๓๑)	-

๕. ภาพรวมของการอบรม

	๒๓๕ (๓๕.๗๑)	๓๙๙ (๖๐.๖๔)	๒๓ (๓.๕๐)	๑ (๐.๑๕)	-
--	----------------	----------------	--------------	-------------	---

๔. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

ส่วนที่ ๔.๑ การติดตามและประเมินผลภายหลังการฝึกอบรม

ในส่วนที่ ๒ เป็นการติดตามผลผู้ผ่านการฝึกอบรมจากหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านการอบรม หลังผ่านการอบรมไป ๖ เดือน ซึ่งมีจำนวนผู้ตอบแบบติดตามกลับมายังสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมจำนวน ๖๕๘ คน จากจำนวนที่ผ่านการอบรม ๑,๕๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๘ โดยแบ่งข้อมูลเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๔.๒.๑ การติดตามผลภายหลังการฝึกอบรมสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรม

การติดตามผลภายหลังการฝึกอบรมสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรม พบว่า หัวข้อความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) ที่เพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๑๓ หัวข้อการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมฯ ไปประยุกต์ใช้กับการ

ดำเนินงาน EHA อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๐๗ หัวข้อสามารถวางแผนการดำเนินงาน EHA และปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๗๙ หัวข้อมีทักษะการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๓๑ หัวข้อสามารถปรับปรุงและพัฒนางานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๑๒ หัวข้อสามารถสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๙๘ หัวข้อมีหลักการคิดและการตัดสินใจอย่างเป็นระบบในการดำเนินงาน EHA อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๐๗ หัวข้อสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาจากการอบรมไปใช้ในการพัฒนางานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานท่าน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๔๖ หัวข้อได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ร่วมงาน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๑๒ และหัวข้อภาพรวมท่านสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๑๑ ดังตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลแบบติดตามผลภายหลังการฝึกอบรมสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรม

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลการติดตามผลภายหลังการฝึกอบรมสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรม (N=๖๕๘)

หัวข้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น (คน(ร้อยละ))				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA)	๑๔๕ (๒๒.๐๔)	๔๒๒ (๖๔.๑๓)	๘๖ (๑๓.๐๗)	๕ (๐.๗๖)	-
การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมฯ ไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงาน EHA	๑๕๒ (๒๓.๑๐)	๔๑๕ (๖๓.๐๗)	๘๔ (๑๒.๗๗)	๗ (๑.๐๖)	-
สามารถวางแผนการดำเนินงาน EHA และปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนดไว้	๑๐๙ (๑๖.๕๗)	๔๐๐ (๖๐.๗๙)	๑๔๒ (๒๑.๕๘)	๗ (๑.๐๖)	-
มีทักษะการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม	๑๐๔ (๑๕.๘๑)	๔๑๐ (๖๒.๓๑)	๑๓๙ (๒๑.๑๒)	๕ (๐.๗๖)	-
สามารถปรับปรุงและพัฒนางานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม	๑๐๔ (๑๕.๘๑)	๓๘๙ (๕๙.๑๒)	๑๕๓ (๒๓.๒๕)	๑๒ (๑.๘๒)	-
สามารถสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม	๘๔ (๑๒.๗๗)	๓๔๒ (๕๑.๙๘)	๒๑๘ (๓๓.๑๓)	๑๔ (๒.๑๓)	-
มีหลักการคิดและการตัดสินใจอย่างเป็นระบบในการดำเนินงาน EHA	๑๐๕ (๑๕.๙๖)	๔๑๕ (๖๓.๐๗)	๑๒๘ (๑๙.๔๕)	๙ (๑.๓๗)	๑ (๐.๑๕)
ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาจากการอบรมไปใช้ในการพัฒนางานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานท่าน	๑๕๕ (๒๓.๕๖)	๔๑๑ (๖๒.๔๖)	๘๖ (๑๓.๐๗)	๖ (๐.๙๑)	-
ท่านได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ร่วมงาน	๑๑๔ (๑๗.๓๓)	๓๘๙ (๕๙.๑๒)	๑๔๑ (๒๑.๔๓)	๑๔ (๒.๑๓)	-

หัวข้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น (คน(ร้อยละ))				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ท่านคิดว่าโดยภาพรวมท่านสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์	๑๕๙ (๒๔.๑๖)	๔๓๕ (๖๖.๑๑)	๖๑ (๙.๒๔)	๓ (๐.๔๖)	-

๔.๒.๒ การติดตามและประเมินผลภายหลังการฝึกอบรมสำหรับผู้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม

การติดตามผลภายหลังการฝึกอบรมสำหรับผู้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม พบว่า หัวข้อสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗๒ หัวข้อสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานที่มีปัญหาและอุปสรรค อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๖๗ หัวข้อเมื่อกลับมาปฏิบัติงานหลังจากการอบรมผลการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๙ หัวข้อพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาของท่าน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๒๔ หัวข้อท่านคิดว่าประโยชน์ที่ผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านได้รับจากการอบรมในหลักสูตรนี้บรรลุผลตามความคาดหวังของท่าน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๒๖ หัวข้อหลักสูตรนี้คุ้มค่ากับเวลา อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๕๓ และหัวข้อผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านที่ผ่านการฝึกอบรมสามารถลดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงานได้และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๕๗ ดังตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลแบบติดตามผลภายหลังการฝึกอบรมสำหรับผู้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลแบบติดตามผลภายหลังการฝึกอบรมสำหรับผู้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม (N=๖๕๘)

หัวข้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น (คน(ร้อยละ))				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่	๑๔๘ (๒๒.๔๙)	๔๓๙ (๖๖.๗๒)	๖๘ (๑๐.๓๓)	๓ (๐.๔๖)	-
สามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานที่มีปัญหาและอุปสรรค	๑๐๗ (๑๖.๒๖)	๔๖๕ (๗๐.๖๗)	๘๓ (๑๒.๖๑)	๓ (๐.๔๖)	-
เมื่อกลับมาปฏิบัติงานหลังจากการอบรม ผลการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	๑๓๑ (๑๙.๙๑)	๔๔๘ (๖๘.๐๙)	๗๕ (๑๑.๔๐)	๔ (๐.๖๑)	-
ท่านพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาของท่าน	๑๕๒ (๒๓.๑๐)	๔๔๙ (๖๘.๒๔)	๕๗ (๘.๖๖)	-	-
ท่านคิดว่าประโยชน์ที่ผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านได้รับจากการอบรมในหลักสูตรนี้บรรลุผลตามความคาดหวังของท่าน	๑๕๓ (๒๓.๒๕)	๔๓๖ (๖๖.๒๖)	๖๗ (๑๐.๑๘)	๒ (๐.๓๐)	-
หลักสูตรนี้คุ้มค่ากับเวลา	๑๖๔ (๒๔.๙๒)	๔๑๘ (๖๓.๕๓)	๗๕ (๑๑.๔๐)	-	๑ (๐.๑๕)

หัวข้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น (คน(ร้อยละ))				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ผู้ได้บังคับบัญชาของท่านที่ผ่านการฝึกอบรมสามารถลดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงานได้และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	๑๓๕ (๒๐.๕๒)	๔๓๘ (๖๖.๕๗)	๘๒ (๑๒.๔๖)	๒ (๐.๓๐)	๑ (๐.๑๕)

๔.๒.๓ ความต้องการการสนับสนุนการดำเนินงาน EHA จากกรมอนามัย พบว่า การสนับสนุนการดำเนินงาน EHA ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการจากกรมอนามัย ๓ ลำดับแรก คือ องค์ความรู้ด้านวิชาการ จำนวน ๔๗๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๗๓ สื่อประชาสัมพันธ์ (คู่มือ/โปรเตอร์/อินโฟกราฟิก/VOO ฯลฯ) จำนวน ๔๑๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๗๗ และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน ๒๗๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๖๔ ตามลำดับ ดังตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลความต้องการการสนับสนุนการดำเนินงาน EHA จากกรมอนามัย

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลความต้องการการสนับสนุนการดำเนินงาน EHA จากกรมอนามัย (N = ๖๕๘)

ความต้องการการสนับสนุน	จำนวน (ร้อยละ)
องค์ความรู้ด้านวิชาการ	๔๗๒ (๗๑.๗๓)
สื่อประชาสัมพันธ์ (คู่มือ/โปรเตอร์/อินโฟกราฟิก/VOO ฯลฯ)	๔๑๓ (๖๒.๗๗)
เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	๒๗๔ (๔๑.๖๔)
เวทีเชิดชูเกียรติ (EHA forum)	๑๘๙ (๒๘.๗๒)
การเยี่ยมเสริมพลัง	๑๓๗ (๒๐.๘๒)

ส่วนที่ ๔.๒ การดำเนินการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๒.๑ การสมัครเข้ารับประเมินพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของหน่วยงานที่มีบุคลากรเข้ารับการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners)

การสมัครเข้ารับการประเมินการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) พบว่า หลังจากการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) เสร็จสิ้นแล้ว มีหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครเข้ารับการประเมินรับรองในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จำนวน ๕๓๖ แห่ง โดยประเด็นที่มีการสมัครเข้ารับการประเมินมากที่สุด ๓ ประเด็น คือ ประเด็น EHA ๔๐๐๑ การจัดการมูลฝอยทั่วไป จำนวน ๑๒๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕๔ ประเด็น EHA ๕๐๐๓ การออกใบอนุญาต ๙๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑๓ และประเด็น EHA ๕๐๐๒ การออกหนังสือรับรองการแจ้ง จำนวน ๙๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลการสมัครเข้ารับการประเมิน EHA ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ (N = ๖๕๘)

ประเด็นที่สมัคร	จำนวนอปท. (ร้อยละ)
EHA ๑๐๐๑ การจัดการสุขาภิบาลอาหารในสถานที่จำหน่ายและสะสมอาหาร	๗๖ (๑๑.๕๕)
EHA ๑๐๐๒ การจัดการสุขาภิบาลอาหารในตลาด	๕๔ (๘.๒๑)

ประเด็นที่สมัคร	จำนวนอปท. (ร้อยละ)
EHA ๑๐๐๓ การจัดการสุขาภิบาลอาหารในการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ	๒๖ (๓.๙๕)
EHA ๒๐๐๑ การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดย อปท.)	๑๓ (๑.๙๘)
EHA ๒๐๐๒ การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดยหน่วยงานอื่น)	๔๐ (๖.๐๘)
EHA ๒๐๐๓ การจัดการคุณภาพน้ำดื่มหยอดเหรียญ / น้ำดื่มบรรจุขวด	๔๐ (๖.๐๘)
EHA ๓๐๐๑ การจัดการสิ่งแวดล้อม	๑๔ (๒.๑๓)
EHA ๓๐๐๒ การจัดการสิ่งปฏิกูล	๒๑ (๓.๑๙)
EHA ๔๐๐๑ การจัดการมูลฝอยทั่วไป	๑๒๒ (๑๘.๕๔)
EHA ๔๐๐๒ การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ	๒๖ (๓.๙๕)
EHA ๔๐๐๓ การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	๘๙ (๑๓.๕๓)
EHA ๕๐๐๐ การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ	๓๘ (๕.๗๘)
EHA ๖๐๐๐ การจัดการเหตุรำคาญ	๗๘ (๑๑.๘๕)
EHA ๗๐๐๐ การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	๘๓ (๑๒.๖๑)
EHA ๘๐๐๐ การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ	๑๓ (๑.๙๘)
EHA ๙๐๐๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น	-
EHA ๙๐๐๒ การออกหนังสือรับรองการแจ้ง	๙๑ (๑๓.๘๓)
EHA ๙๐๐๓ การออกใบอนุญาต	๙๓ (๑๔.๑๓)
EHA ๙๐๐๔ การออกคำสั่งทางปกครอง	๑๓ (๑.๙๘)
EHA ๙๐๐๕ การเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดี	๑๘ (๒.๗๔)

๔.๒.๒ ประเด็นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนใจสมัครเข้ารับการประเมินการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) พบว่า ประเด็นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนใจสมัครฯ ๓ ประเด็น คือ ประเด็น EHA ๔๐๐๑ การจัดการมูลฝอยทั่วไป จำนวน ๑๖๕ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๘ ประเด็น EHA ๙๐๐๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น จำนวน ๑๔๙ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๔ และประเด็น EHA ๗๐๐๐ การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ๑๔๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗๓ ตามลำดับ ดังตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลประเด็นอปท. สนใจสมัครเข้ารับการประเมินฯ

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลประเด็นอปท. สนใจสมัครเข้ารับการประเมินฯ (อปท.ที่ยังไม่เคยสมัคร) (N = ๖๕๘)

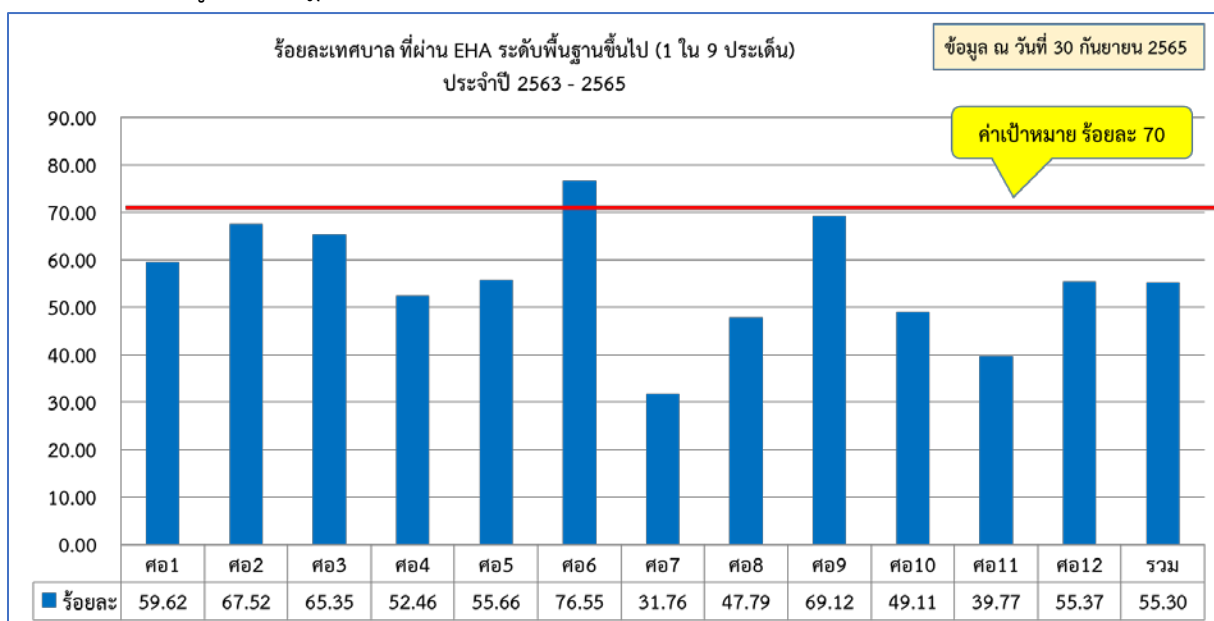
ประเด็นที่สมัคร	จำนวนอปท. (ร้อยละ)
EHA ๑๐๐๑ การจัดการสุขาภิบาลอาหารในสถานที่จำหน่ายและสะสมอาหาร	๑๒๘ (๑๙.๔๕)
EHA ๑๐๐๒ การจัดการสุขาภิบาลอาหารในตลาด	๑๒๐ (๑๘.๒๔)
EHA ๑๐๐๓ การจัดการสุขาภิบาลอาหารในการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ	๑๑๙ (๑๘.๐๙)
EHA ๒๐๐๑ การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดย อปท.)	๑๓๒ (๒๐.๐๖)
EHA ๒๐๐๒ การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดยหน่วยงานอื่น)	๑๑๓ (๑๘.๘๓)
EHA ๒๐๐๓ การจัดการคุณภาพน้ำดื่มหยอดเหรียญ / น้ำดื่มบรรจุขวด	๑๗ (๒.๕๘)
EHA ๓๐๐๑ การจัดการสิ่งแวดล้อม	๑๑๔ (๑๗.๓๓)
EHA ๓๐๐๒ การจัดการสิ่งปฏิกูล	๑๒๘ (๑๙.๔๕)

ประเด็นที่สมัคร	จำนวนอพท. (ร้อยละ)
EHA ๔๐๐๑ การจัดการมูลฝอยทั่วไป	๑๖๕ (๒๕.๐๘)
EHA ๔๐๐๒ การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ	๑๓๐ (๑๙.๗๖)
EHA ๔๐๐๓ การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	๑๓๗ (๒๐.๘๒)
EHA ๕๐๐๐ การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ	๑๑๕ (๑๗.๔๘)
EHA ๖๐๐๐ การจัดการเหตุรำคาญ	๑๓๐ (๑๙.๗๖)
EHA ๗๐๐๐ การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	๑๔๓ (๒๑.๗๓)
EHA ๘๐๐๐ การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ	๑๑๔ (๑๗.๓๓)
EHA ๙๐๐๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น	๑๔๙ (๒๒.๖๔)
EHA ๙๐๐๒ การออกหนังสือรับรองการแจ้ง	๑๒๐ (๑๘.๒๔)
EHA ๙๐๐๓ การออกใบอนุญาต	๑๓๒ (๒๐.๐๖)
EHA ๙๐๐๔ การออกคำสั่งทางปกครอง	๑๑๒ (๑๗.๐๒)
EHA ๙๐๐๕ การเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดี	๑๘ (๒.๗๔)

๔.๒.๓ ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ตัวชี้วัดกรมอนามัย : เทศบาลมีการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับพื้นฐานขึ้นไป ร้อยละ ๗๐

เทศบาลมีการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับพื้นฐานขึ้นไป ๙ ประเด็นงาน ผลการประเมินรับรองการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) ยอดสะสมปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ (๑ ใน ๙ ประเด็นหลัก : EHA ๑๐๐๑-๙๐๐๕) ตามอายุการรับรองผลการตรวจประเมิน ๓ ปี โดยมีค่าเป้าหมายการดำเนินงาน ร้อยละ ๗๐ พบว่า จากเทศบาลทั้งหมด ๒,๔๗๒ แห่ง ผ่านการประเมินรับรองจำนวน ๑,๓๖๗ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๓๐ ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ ๗๐ โดยในระดับพื้นที่มีเพียง ๑ ศูนย์อนามัย ที่ผลการดำเนินงาน ผ่านค่าเป้าหมาย คือ ศูนย์อนามัยที่ ๖ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๕๕ รายละเอียดดังแผนภูมิที่ปรากฏ

บทที่ ๕

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การประเมินประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP MODEL ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ได้แก่

๑. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)
๒. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)
๔. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

สรุปผลการวิจัย

๑. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)

๑.๑ การประเมินหลักการและเหตุผลความจำเป็นของโครงการฝึกอบรม

การอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) มีความสอดคล้องกับบันทึกความร่วมมือระหว่างกรมอนามัยกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยมีกรอบแนวทางการร่วมมือเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากระบวนการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมไปถึงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมมุ่งสู่ชุมชนน่าอยู่ เมื่อนำอยู่อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ กรมอนามัยได้ลงนามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ โดยมีการถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายระดับหน่วยงานลงสู่ระดับกลุ่มงานและบุคคล เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA) ถูกกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดที่ ๑.๒๕ และมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่ โดยมีเป้าประสงค์ให้ประชาชนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี มีโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงสู่เมืองสุขภาพดี กำหนดเป้าหมายเพื่อสนับสนุนท้องถิ่น ชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และได้มีการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) และเนื่องด้วยสถานการณ์โควิด - ๑๙ ทางผู้จัดการอบรมจึงได้ดำเนินการจัดอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) ในรูปแบบออนไลน์ เพื่อผู้รับผิดชอบงานอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับองค์ความรู้ ตลอดจนทักษะในการตรวจประเมินระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดในรูปแบบออนไลน์ยังทำให้กลุ่มเป้าหมายของการอบรมมีจำนวนมากกว่าแบบ On site ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ เป้าหมายที่ ๓ การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำและสุขาภิบาล และเป้าหมายที่ ๑๑ การทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มีความครอบคลุม ปลอดภัย ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน ส่งผลให้ประชาชนมีการเข้าถึงระบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม กระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการในอำนาจหน้าที่ และเห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชนให้น่าอยู่ยั่งยืน

ข้อมูลพื้นฐานของผู้สมัครเข้ารับการอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักวิชาการสาธารณสุข และนักวิชาการสุขาภิบาล ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง และมีอายุราชการอยู่ที่ ๑๐ ปีขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงต้องการการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

๒. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

๒.๑ ความต้องการพัฒนา / ฝึกอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการวิเคราะห์ข้อมูลหลักสูตรที่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น ๒ สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะด้านวิชาการ (อนามัยสิ่งแวดล้อม) และสมรรถนะด้านกฎหมาย พบว่า สมรรถนะด้านวิชาการ (อนามัยสิ่งแวดล้อม) หัวข้อวิชาการที่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้มีการจัดอบรมคือ หลักสูตรการจัดการมูลฝอยทั่วไป รองลงมาหลักสูตรการจัดการมูลฝอยและของเสียอันตราย และหลักสูตรการวางแผนการจัดการมูลฝอย ตามลำดับ และสมรรถนะด้านกฎหมาย หัวข้อวิชาการที่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้มีการจัดอบรมคือ หลักสูตรออนไลน์ กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขเบื้องต้นสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองลงมาหลักสูตรออนไลน์ การพัฒนาขีดความสามารถด้านกฎหมายและอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับเจ้าพนักงานตาม พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และหลักสูตรออนไลน์ การยกย่องข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพรบ.การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามลำดับ และจากข้อสรุปหัวข้อหลักสูตรที่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการในการพัฒนา/ฝึกอบรม จึงได้มีการจัดอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) รูปแบบออนไลน์ เนื่องจากหลักสูตรดังกล่าวมีความครอบคลุมในหลายเนื้อหาที่บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสนใจ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางาน ดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

๒.๒ รูปแบบการพัฒนา/ฝึกอบรมที่เหมาะสมต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความต้องการการพัฒนา/ฝึกอบรม ในรูปแบบการบรรยาย และปฏิบัติมากที่สุด เนื่องจากต้องการรับการถ่ายทอดจากประสบการณ์โดยตรงจากวิทยากร ผู้มีประสบการณ์ และได้ทดลองปฏิบัติการจำลองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยช่วงเวลาที่ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมมากที่สุดคือ ช่วงเดือนมีนาคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดสรรให้แก่หน่วยงาน

๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

๓.๑ การประเมินผลของการฝึกอบรม พบว่า ผลการทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม (post test) ผู้เข้าฝึกอบรมมีความรู้หลังการอบรมมากกว่าร้อยละ ๖๐ โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ ๑๕.๐๘ คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ ๒.๓๕ ซึ่งการวัดผลหลังการฝึกอบรมผู้เข้าอบรมต้องมีผลคะแนนมากกว่าร้อยละ ๖๐ ถึงจะผ่านเกณฑ์การอบรม ดังนั้นจากผลที่ปรากฏผู้เข้าอบรมผ่านเกณฑ์ทั้งหมด ๖๕๐ คน (จำนวนทั้งหมด ๖๕๘ คน) คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๗๘ ซึ่งบรรลุตามตัวชี้วัดโครงการ รายละเอียดดังตารางที่ปรากฏ

วัตถุประสงค์โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ผลการประเมิน	การบรรลุเป้าหมาย
เพื่อพัฒนาความรู้ของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม	ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องมีการทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม (post test) ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๖๐ จำนวนร้อยละ ๘๐ ของจำนวนผู้เข้าอบรมทั้งหมด	ผู้เข้ารับการอบรมจำนวน ๖๕๘ คน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๖๐ จำนวน ๖๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๗๘	บรรลุเป้าหมาย

๓.๒ แบบสอบถามหลังการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) รูปแบบออนไลน์

- เนื้อหาวิชาของหลักสูตรการฝึกอบรม พบว่า ก่อนรับการอบรมผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีความรู้ที่อยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อผ่านการอบรมผู้เข้าอบรมมีความรู้ในระดับมาก และความรู้ที่ใช้อยู่ในแต่ละหัวข้อมีความครอบคลุมทุกประเด็นงานการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๙ ประเด็นหลัก ๒๐ ประเด็นย่อย) และมีการชี้แจง แนะนำแนวทางการตรวจประเมินตาม SOP ที่กำหนดไว้ได้อย่างชัดเจน

- กระบวนการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร และรูปแบบการจัดอบรม พบว่า

๑) การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน และมีการสร้างบรรยากาศในการอบรมให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วม รวมทั้งการอบรมมีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นได้ มีกระบวนการถาม - ตอบ ระหว่างวิทยากรกับผู้เข้ารับการอบรม

๒) ระบบของ Video conference มีความชัดเจนทั้งภาพและเสียง แต่จะมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีปัญหาของระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ต และการอบรมมีการแบ่งช่วงระยะเวลาการอบรมเป็น ๒ ช่วงเพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถปฏิบัติงานอื่นๆ ได้ โดยภาพรวมของการจัดอบรมผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

๓) ระยะเวลาในการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมในช่วงเดือนมีนาคม - มิถุนายน สอดคล้องกับช่วงไตรมาส ๒ - ช่วงต้นไตรมาส ๓ เป็นผลจากการประเมินระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) จะมีในเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม ทำให้ช่วงดังกล่าวเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องการพัฒนาความรู้ เพื่อใช้ในการเตรียมประเมินระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA)

๔) เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินโครงการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้จัดการอบรมมีการบริการ อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าอบรม และมีการสื่อสาร ปฏิบัติงานที่รวดเร็ว

๔. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

๔.๑ การติดตามและประเมินผล ๖ เดือนหลังจากอบรม พบว่า หลังการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปประยุกต์ใช้ และสามารถวางแผนการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการอบรมยังเป็นการสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย และความเห็นของผู้บังคับบัญชาของผู้เข้าอบรม พบว่า เมื่อเจ้าหน้าที่/บุคลากรของหน่วยงานได้รับการอบรมดังกล่าว สามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรการอบรมมีความคุ้มค่า ผู้ได้บังคับบัญชาสามารถลดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงานได้และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔.๒ การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน EHA และการเข้าร่วมประเมิน EHA พบว่า หลังการอบรม หน่วยงานของผู้เข้าอบรมสมัครเข้ารับการประเมิน EHA จำนวน ๔๓๖ แห่ง จากจำนวนทั้งหมด ๖๐๐ แห่งที่ตอบแบบสอบถาม โดยคิดเป็นร้อยละ ๗๒.๖๖ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผลได้ว่าการจัดอบรมมีความสำคัญต่อการสมัครเข้ารับการประเมิน EHA อยู่มาก เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งมีความรู้ ความเข้าใจต่อเนื้อหาวิชาการอนามัยสิ่งแวดล้อมและกระบวนการตรวจประเมินระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) เพิ่มขึ้น และประเด็นงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครเข้ารับการประเมิน EHA มากที่สุดคือ EHA ๔๐๐๑ การจัดการมูลฝอยทั่วไป และสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่เคยรับการประเมิน EHA มีความสนใจที่จะสมัครประเมิน EHA ๔๐๐๑ การจัดการมูลฝอยทั่วไปมากที่สุดเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเด็น EHA ๔๐๐๑ การจัดการมูลฝอยทั่วไป มีความสำคัญและเป็นความต้องการในการพัฒนางานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาก อาจจะเนื่องจากปัจจุบันการจัดการมูลฝอยทั่วไปเป็นประเด็นปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมองว่าการดำเนินการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถแก้ปัญหาในพื้นที่ได้ และสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการให้กรมอนามัยสนับสนุน ได้แก่ องค์ความรู้วิชาการ สื่อประชาสัมพันธ์ และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อภิปรายผลการศึกษา

๑. ผลการประเมินประสิทธิผลการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) พบปัญหา/อุปสรรคส่งผลต่อการฝึกอบรมและการติดตามผล ดังนี้

๑.๑ การอบรมเป็นรูปแบบออนไลน์ ทำให้ขาดปฏิสัมพันธ์ในการเรียนระหว่างตัววิทยากรกับผู้เข้ารับการอบรม และระหว่างอบรมผู้เข้ารับการอบรมอาจไม่จดจ่อกับการเรียนทำให้ได้รับความรู้ไม่ครบในทุกประเด็น

๑.๒ ปัญหาด้านเทคโนโลยี การอบรมออนไลน์ผู้เข้ารับการอบรมต้องมีคอมพิวเตอร์ และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ดี ทำให้มีปัญหาระหว่างการอบรม เช่น สัญญาณขาดหาย หรือได้ยินเสียงไม่ชัดเจน

๑.๓ การติดตามผลหลังการอบรม ผู้ผ่านการอบรม/ผู้บังคับบัญชา ตอบแบบสอบถามกลับมาไม่ครบจำนวนของผู้ที่ผ่านการอบรมทั้งหมด อาจทำให้ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของผู้ที่ผ่านการอบรมทั้งหมด

๑.๔ การนำไปใช้ประโยชน์จากการอบรมหลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners) มีหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครเข้ารับการประเมินรับรองในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า และมีประเด็นที่สนใจเข้ารับการประเมิน ๓ ลำดับแรก ได้แก่ EHA ๔๐๐๑ การจัดการมูลฝอยทั่วไป EHA ๔๐๐๓ การออก และประเด็น EHA ๔๐๐๒ การออกหนังสือรับรองการแจ้ง

๒. ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ผลการดำเนินงานประจำปี ๒๕๖๕ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด จำนวน ๗,๘๕๐ แห่ง แบ่งเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๗๖ แห่ง เทศบาลจำนวน ๒,๔๗๒ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๕,๓๐๐ แห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) จำนวน ๒ แห่ง จากผลการดำเนินงานพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านการรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA) ระดับพื้นฐานขึ้นไป อย่างน้อย ๑ ประเด็นจาก ๒๐ ประเด็นย่อย เป็นเทศบาล จำนวน ๑,๓๖๗ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๓๐ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๔๕๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จำนวน ๑ แห่ง (เมืองพัทยา) คิดเป็นร้อยละ ๕๐ เมื่อวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่า ผลการดำเนินงานต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด โดยในปี ๒๕๖๕ กรมอนามัยตั้งเป้าหมาย ร้อยละ ๗๐ ของเทศบาลมีการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA) ระดับพื้นฐานขึ้นไป ซึ่งมีศูนย์อนามัยเพียง ๑ แห่ง ผ่านค่าเป้าหมาย โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน เช่น การผลักดันเชิงนโยบายในระดับพื้นที่ การสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักและเห็นความสำคัญของการคุ้มครองสิทธิประชาชนตามบทบาทหน้าที่โดยใช้ EHA เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน

ปัญหาและอุปสรรค

๑. การอบรมเป็นรูปแบบออนไลน์ ทำให้ขาดปฏิสัมพันธ์ในการเรียนระหว่างตัววิทยากรกับผู้เข้ารับการอบรม และระหว่างอบรมผู้เข้ารับการอบรมอาจไม่จดจ่อกับการเรียนทำให้ได้รับความรู้ไม่ครบในทุกประเด็น

๒. ปัญหาด้านเทคโนโลยี การอบรมออนไลน์ผู้เข้ารับการอบรมต้องมีคอมพิวเตอร์ และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ดี ทำให้มีปัญหาระหว่างการอบรม เช่น สัญญาณขาดหาย หรือได้ยินเสียงไม่ชัดเจน

๓. การติดตามผลหลังการอบรม ผู้ผ่านการอบรม/ผู้บังคับบัญชา ตอบแบบสอบถามกลับมาไม่ครบจำนวนของผู้ที่ผ่านการอบรมทั้งหมด อาจทำให้ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของผู้ที่ผ่านการอบรมทั้งหมด

๔. การนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปประยุกต์ใช้ พบว่า เจ้าหน้าที่/หน่วยงานที่เข้ารับการอบรมบางแห่ง

เมื่ออบรมเรียบร้อยแล้ว ยังไม่มีการสมัครเข้ารับการประเมิน EHA และมีอีกหลายประเด็นงานที่ยังมีการสมัครเข้ารับการประเมินที่ยังน้อย เช่น EHA ๕๐๐๐ การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ EHA ๘๐๐๐ การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๑. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

- เสนอนโยบายแก่ผู้บริหารในการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ
- ผลักดันให้มีการบูรณาการระดับนโยบาย ระหว่างกรมอนามัยกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ สร้างความเชี่ยวชาญ รวมถึงความสามารถในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ผลักดันให้หลักสูตรผู้ปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA) เป็นหลักสูตรพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
- สนับสนุนการดำเนินงาน EHA จากกรมอนามัยให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์ความรู้ด้านวิชาการ สื่อประชาสัมพันธ์ และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนงานการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA)

๒. ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

- ผลักดันให้เกิดหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรในหลักสูตรอื่นๆ ของกรมอนามัย เพื่อยกระดับจากผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นผู้ให้คำปรึกษาการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Instructors) และควบคุมดูแล เกี่ยวกับสถานประกอบกิจการ สถานบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- รูปแบบการจัดอบรม ควรจัดอบรมการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรายประเด็น เพื่อเน้นเนื้อหาของแต่ละประเด็นให้ละเอียดมากขึ้น เพิ่มรูปแบบการจัดอบรมแบบ on site เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ เพิ่มระยะเวลาของการจัดอบรม เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาทั้ง ๙ ประเด็นหลัก ๒๐ ประเด็นย่อย

๓. ข้อเสนอสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

- ศึกษาปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการสมัครเข้ารับประเมินการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) เช่น งบประมาณ ความพร้อมของบุคลากรผู้รับผิดชอบงาน นโยบายผู้บริหาร เป็นต้น
- ศึกษาหลักสูตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อปรับให้เหมาะสมตามสถานการณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการพัฒนางาน EHA เช่น หลักสูตร ผู้ให้คำปรึกษาการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Instructors) หลักสูตร ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นต้น

บรรณานุกรม

- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (๒๕๔๑). วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (๒๕๔๔). วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า. (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (๒๕๔๔). การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (๒๕๔๕). ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คันสนีย์ อุตมอ่า. (๒๕๕๔). การประเมินโครงการการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตทองม้วนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. สืบค้นเมื่อ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๕, จาก http://research.pcru.ac.th/service/pro_data/files๑๑/๕๔-๐๓๙.pdf
- พัชนี สมพงษ์. (๒๕๕๕). วิจัยการประเมินโครงการศึกษาอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น). คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิวัฒน์ ตุ่นบุตรเสลา. (๒๕๕๕). การประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ตรวจประเมินการจัดการพลังงานภายในองค์กร . มหาวิทยาลัยมหิดล/กรุงเทพฯ.
- มนีรัตน์ สุวรรณวารี. (๒๕๕๕). แบบจำลองการประเมินผลตาม CIPP Model. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๕, จาก <https://www.gotoknow.org/>
- ปวีร์ อัคราธิมากร. (๒๕๕๘). การศึกษาวิจัยการประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนของสำนักงานเขตบางเขนในกรุงเทพมหานคร. วารสารการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ครั้งที่ ๑๐ ประจำปี ๒๕๕๘, จาก <https://spucon.spu.ac.th/filemanager/files/SPUCON>.
- ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (๒๕๖๐). รูปแบบการประเมินโครงการ. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ศาสตราจารย์ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (๒๕๖๐). แนวคิดการประเมินโครงการ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย. (๒๕๖๕). คู่มือการดำเนินงานการรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA). สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๕, จาก <https://ehasmart.anamai.moph.go.th/>
- สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย. (๒๕๖๕). สรุปผลการดำเนินงานการพัฒนาระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๕ (รายงานผลการดำเนินงาน).
- สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย. (๒๕๖๕). พัฒนาระบบการดำเนินงานการรับรองคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental Health Accreditation : EHA). สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๕, จาก <https://ehasmart.anamai.moph.go.th/>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายละเอียดหลักสูตรผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการ
อนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners)

รายละเอียดหลักสูตรผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Practitioners)

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

๑. ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการกอง / สำนักสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม หรือ กอง/สำนักอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
๒. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ และ/หรือ ปฏิบัติงานอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๓. เครือข่ายการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) ในพื้นที่

ระยะเวลาการฝึกอบรม

ระยะเวลาการฝึกอบรม จำนวน ๔ วัน (ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๐ และระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๗ มกราคม ๒๕๖๕) ผ่านระบบประชุมทางไกล Video conference

การประเมินผล

แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจหลังการอบรมผ่านร้อยละ ๖๐

หัวข้อวิชา	วัตถุประสงค์	ประเด็นสำคัญ / เนื้อหา	เวลา
การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Environmental Health Accreditation : EHA)	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบถึงหลักการและแนวทางในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม	- หลักการและแนวคิดของการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม - แนวทางการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม - ประโยชน์ของการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม	๑ ชั่วโมง
การจัดการสุขาภิบาลอาหาร	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงหลักการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการสุขาภิบาลอาหาร	- หลักการและแนวคิดการจัดการสุขาภิบาลอาหาร - แนวทางการควบคุม ๑. สถานที่จำหน่ายและสะสมอาหาร ๒. ตลาด ๓. การจำหน่ายในที่หรือทางสาธารณะ - แนวทางการพัฒนาการจัดการสุขาภิบาลอาหารให้เป็นไปตามเกณฑ์	๓ ชั่วโมง
การจัดการคุณภาพน้ำบริโภค	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงหลักการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค	- หลักการและแนวคิดการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค - แนวทางการพัฒนาคุณภาพน้ำบริโภค (น้ำประปา/น้ำดื่ม/น้ำดื่มบรรจุขวด)	๒ ชั่วโมง

หัวข้อวิชา	วัตถุประสงค์	ประเด็นสำคัญ / เนื้อหา	เวลา
การจัดการสิ่งปฏิกูล	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงหลักการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการสิ่งปฏิกูล	- การจัดการส้วมสาธารณะ - การจัดการสิ่งปฏิกูล	๒ ชั่วโมง
การจัดการมูลฝอย	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงหลักการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการมูลฝอย	- มูลฝอยทั่วไป - มูลฝอยติดเชื้อ - มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	๓ ชั่วโมง
การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ	เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ	- ความหมาย นิยามศัพท์ ขอบเขตของงานสาธารณสุขภัย และระยะการเกิดภัย - โครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการสาธารณสุขด้านการแพทย์และสาธารณสุข - หลักการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในภาวะฉุกเฉินและสาธารณสุขภัย (น้ำสะอาด การสุขาภิบาลอาหาร การจัดการมูลฝอยทั่วไป การจัดการสิ่งปฏิกูล การจัดการน้ำ ชั่งและน้ำเน่าเสีย การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ การสุขาภิบาลที่อยู่อาศัย ระบบบำบัดน้ำเสียในสถานบริการสาธารณสุข การควบคุมสัตว์และแมลงพาหะนำโรค การปรับสภาพศูนย์พักพิงชั่วคราวให้คืนสภาพปกติและวัสดุอุปกรณ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (ชุดคณนายสะอาด)	๑ ชั่วโมง
การจัดการเหตุรำคาญ	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงหลักการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการเหตุรำคาญตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕	- ความหมาย ลักษณะ และองค์ประกอบของเหตุรำคาญ - ระบบการจัดการเหตุรำคาญ - การควบคุมเหตุรำคาญ - แนวทางการตรวจวินิจฉัยเหตุรำคาญ	๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที
การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึง	- ความหมายและประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ - การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพ	๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที

หัวข้อวิชา	วัตถุประสงค์	ประเด็นสำคัญ / เนื้อหา	เวลา
	หลักการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	- บทบาทของเจ้าพนักงานต่อการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	
การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงหลักการ และแนวทางการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในระดับท้องถิ่น	- หลักการแนวคิดของการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ - ขั้นตอนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ - กรณีตัวอย่างการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ - แนวทางการขอรับการประเมินรับรองด้านการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ	๒ ชั่วโมง
การบังคับใช้กฎหมาย	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจต่อการบังคับใช้กฎหมายและนำไปปฏิบัติได้	- การออกข้อกำหนดของท้องถิ่น - การออกหนังสือรับรองการแจ้ง - การออกใบอนุญาต - การออกคำสั่งทางปกครอง - การเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดี	๔ ชั่วโมง

ภาคผนวก ข แบบติดตามผลภายหลังการฝึกอบรม

แบบติดตามผลภายหลังการฝึกอบรม

หลักสูตร ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(Practitioners) ระหว่างวันที่ 19 – 20 และ 26 – 27 มกราคม 2565

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามประเมินผลหลักสูตรการฝึกอบรม
2. ข้อมูลที่ได้รับจากแบบประเมินในครั้งนี้ จะนำเสนอผลในภาพรวม ไม่เจาะจงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดโดยเฉพาะ และจะไม่มีผลกระทบใดๆต่อการปฏิบัติงานของผู้รายงาน
3. การรายงาน แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้
ส่วนที่ 1 สำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรม
ส่วนที่ 2 สำหรับผู้บังคับบัญชา

ส่วนที่ 1 สำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรม

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ผ่านการฝึกอบรม

ชื่อ -สกุล.....
ตำแหน่ง.....
หน่วยงาน.....

2. การติดตามผลโครงการฝึกอบรม

ลำดับ	หัวข้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA)					
2	การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมฯ ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน EHA					
3	สามารถวางแผนการดำเนินงาน EHA และปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนดไว้					
4	มีทักษะการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม					
5	สามารถปรับปรุงและพัฒนางานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม					

ลำดับ	หัวข้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6	สามารถสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม					
7	มีหลักการคิดและการตัดสินใจอย่างเป็นระบบในการดำเนินงาน EHA					
8	ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาจากการอบรมไปใช้ในการพัฒนางานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานท่าน					
9	ท่านได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ร่วมงาน					
10	ท่านคิดว่าโดยภาพรวมท่านสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์					

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม

3.1 ท่านสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน

☐ ได้

☐ ไม่ได้ เพราะ.....

.....

3.2 หลังจากเข้ารับการฝึกอบรม ความรู้ที่ได้รับสามารถช่วยทำให้ท่านปฏิบัติงานดีขึ้นหรือไม่

☐ ดีขึ้น

☐ ไม่ดีขึ้น เพราะ

.....

3.3 ท่านคิดว่าหลักสูตรนี้มีประโยชน์ต่อท่านหรือไม่

☐ มี

☐ ไม่มี เพราะ

.....

3.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้เข้ารับการอบรม)

(.....)

วันที่/...../.....

ส่วนที่ 2 สำหรับผู้บังคับบัญชา

1. การติดตามผลโครงการฝึกอบรม

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรหลังจากผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรนี้

ลำดับ	หัวข้อเรื่อง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่					
2	สามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานที่มีปัญหาและอุปสรรค					
3	เมื่อกลับมาปฏิบัติงานหลังจากการอบรม ผลการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง					
4	ท่านพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาของท่าน					
5	ท่านคิดว่าประโยชน์ที่ผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านได้รับจากการอบรมในหลักสูตรนี้บรรลุผลตามความคาดหวังของท่าน					
6	หลักสูตรนี้คุ้มค่ากับเวลา					
7	ผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านที่ผ่านการฝึกอบรมสามารถลดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงานได้ และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					

2. หน่วยงานของท่านสมัครเข้ารับการประเมินการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA)

- ☐ เคยสมัคร (ตอบข้อ 3)
☐ ไม่เคยสมัคร (ตอบข้อ 4)

3. หน่วยงานของท่าน เคยสมัคร เข้ารับการประเมินฯ (โปรดระบุปีที่สมัครเข้ารับการประเมินฯ)

- ☐ EHA 1001 การจัดการสุขาภิบาลอาหารในสถานที่จำหน่ายและเสิร์ฟอาหาร ปีที่สมัคร.....
☐ EHA 1002 การจัดการสุขาภิบาลอาหารในตลาด ปีที่สมัคร.....
☐ EHA 1003 การจัดการสุขาภิบาลอาหารในการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ปีที่สมัคร.....
☐ EHA 2001 การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดย อปท.) ปีที่สมัคร.....
☐ EHA 2002 การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดยหน่วยงานอื่น) ปีที่สมัคร.....
☐ EHA 2003 การจัดการคุณภาพน้ำดื่มบรรจุขวด/น้ำดื่มบรรจุขวด ปีที่สมัคร.....
☐ EHA 3001 การจัดการสิ่งแวดล้อม ปีที่สมัคร.....

- ☐ EHA 3002 การจัดการสิ่งปฏิกูล ปีที่สมัคร.....
- ☐ EHA 4001 การจัดการมูลฝอยทั่วไป ปีที่สมัคร.....
- ☐ EHA 4002 การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ปีที่สมัคร.....
- ☐ EHA 4003 การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ปีที่สมัคร.....
- ☐ EHA 5000 การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ ปีที่สมัคร.....
- ☐ EHA 6000 การจัดการเหตุรำคาญ ปีที่สมัคร.....
- ☐ EHA 7000 การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ปีที่สมัคร.....
- ☐ EHA 8000 การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ ปีที่สมัคร.....
- ☐ EHA 9001 การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ปีที่สมัคร.....
- ☐ EHA 9002 การออกหนังสือรับรองการแจ้ง ปีที่สมัคร.....
- ☐ EHA 9003 การออกใบอนุญาต ปีที่สมัคร.....
- ☐ EHA 9004 การออกคำสั่งทางปกครอง ปีที่สมัคร.....
- ☐ EHA 9005 การเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดี ปีที่สมัคร.....

4. กรณีที่ ไม่เคยสมัคร เข้ารับการประเมินฯ ท่านคิดว่าหน่วยงานของท่านมีความต้องการที่จะสมัครประเด็นงานใดบ้าง (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ประเด็น)

- ☐ EHA 1001 การจัดการสุขาภิบาลอาหารในสถานที่จำหน่ายและสะสมอาหาร
- ☐ EHA 1002 การจัดการสุขาภิบาลอาหารในตลาด
- ☐ EHA 1003 การจัดการสุขาภิบาลอาหารในการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ
- ☐ EHA 2001 การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดย อปท.)
- ☐ EHA 2002 การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดยหน่วยงานอื่น)
- ☐ EHA 2003 การจัดการคุณภาพน้ำดื่มหยอดเหรียญ/น้ำดื่มบรรจุขวด
- ☐ EHA 3001 การจัดการสิ่งแวดล้อมสาธารณะ
- ☐ EHA 3002 การจัดการสิ่งปฏิกูล
- ☐ EHA 4001 การจัดการมูลฝอยทั่วไป
- ☐ EHA 4002 การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ
- ☐ EHA 4003 การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
- ☐ EHA 5000 การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ
- ☐ EHA 6000 การจัดการเหตุรำคาญ
- ☐ EHA 7000 การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- ☐ EHA 8000 การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ
- ☐ EHA 9001 การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
- ☐ EHA 9002 การออกหนังสือรับรองการแจ้ง
- ☐ EHA 9003 การออกใบอนุญาต
- ☐ EHA 9004 การออกคำสั่งทางปกครอง
- ☐ EHA 9005 การเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดี

5. ความต้องการการสนับสนุนการดำเนินงาน EHA จากกรมอนามัย

- ☐ องค์ความรู้ด้านวิชาการ
- ☐ สื่อประชาสัมพันธ์ (คู่มือ/โปรเตอร์/อินโฟกราฟิก/VOO ฯลฯ)
- ☐ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ☐ เวทีเชิดชูเกียรติ (EHA forum)
- ☐ การเยี่ยมเสริมพลัง
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

6. เหตุผลที่สมัครเข้ารับการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA)

.....

.....

.....

7. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....(ผู้บังคับบัญชา)

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่/...../.....

โปรดส่งแบบประเมินกลับไปยังสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามที่อยู่ท้ายแบบประเมิน
สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ 02 590 4390 , 02 590 4258

ที่อยู่จัดส่ง : กลุ่มพัฒนาความร่วมมือและศักยภาพภาคีเครือข่ายอนามัยสิ่งแวดล้อม
สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม 88/22 ถนนติวานนท์
ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000